

Program rozvoja obce Betlanovce na roky 2016 – 2022 (2025)

Karpatský rozvojový inštitút

Júl 2016

Zadávatel' vypracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Betlanovce na obdobie rokov 2016 – 2020 (2022): **Obec Betlanovce**

Odborné vedenie procesu a zostavenie dokumentu: **Karpatský rozvojový inštitút, Košice**

www.kri.sk

Gestori spracovania a zostavenia dokumentu:

- Ing. Zuzana Záborská, zástupkyňa riaditeľa, KRI Košice
- Beáta Kopčáková, starostka obce Betlanovce

Na tvorbe dokumente spolupracovali:

- Barilla Dávid,
- Ing. Ivančák Alojz, CSc.,
- Jarošová Monika,
- Kopčák Ľubomír,
- Ing. Kremnická Slávka,
- Ing. Mrkvicová Eva,
- Mgr. Stančáková Zuzana,
- Zentko Peter,
- Zentko Ivan

Dokument neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

ÚVOD	5
1 ANALYTICKÁ ČASŤ	7
1.1 Základná charakteristika obce.....	7
1.1.1 Poloha obce Betlanovce	7
1.1.2 Základné informácie	8
1.1.3 Prierez históriou obce.....	9
1.2 Demografické charakteristiky obce.....	10
1.2.1 Vývoj počtu obyvateľov obce	10
1.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva a vybrané charakteristiky veku.....	11
1.2.3 Národnostné zloženie obyvateľstva obce.....	13
1.2.4 Vieroveryznanie	14
1.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelanosti	15
1.3 Hospodársky a ekonomický rozvoj obce	17
1.3.1 Pracovná sila.....	17
1.3.2 Podnikateľské prostredie.....	22
1.3.3 SWOT analýza – Hospodársky a ekonomický rozvoj obce.....	25
1.3.4 Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu.....	26
1.3.5 SWOT analýza – Cestovný ruch	29
1.4 Dopravná a technická obsluha.....	31
1.4.1 Doprava a dopravné napojenie	31
1.4.2 Energetické hospodárstvo.....	31
1.4.3 Telekomunikácie.....	32
1.4.4 SWOT analýza – Doprava, dopravná a technická infraštruktúra.....	32
1.5 Bývanie, občianska vybavenosť a služby	33
1.5.1 Bývanie.....	33
1.5.2 Nový obecný úrad a ďalšia občianska vybavenosť	34
1.5.3 Školstvo a školská infraštruktúra.....	35
1.5.4 Sociálne služby a zdravotná starostlivosť	35
1.5.5 SWOT analýza – Bývanie, občianska vybavenosť, služby	36
1.5.6 Kultúra, šport a infraštruktúra.....	37
1.5.7 SWOT analýza – Kultúra, šport a infraštruktúra.....	41
1.6 Životné prostredie	42
1.6.1 Prírodné a klimatické pomery.....	42
1.6.2 Zložky životného prostredia.....	42
1.6.3 Odpadové hospodárstvo.....	43
1.6.4 Územná ochrana prírody.....	44
1.6.5 Zeleň v obci a ekologicky významné segmenty	46
1.6.6 SWOT analýza – Životné prostredie.....	46
1.7 Bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce.....	47
1.7.1 SWOT analýza – Bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce	49
1.8 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu o rozvojových prioritách obce.....	51
2 STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ	55
2.1 Štruktúra stratégie a východiská	55

2.2	Vízia a ciele rozvoja obce	56
2.2.1	Vízia Betlanovce 2025	57
2.2.2	Ciele rozvoja obce Betlanovce 2022 -2025.....	58
2.3	Programy rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025)	59
2.4	Súlad stratégie rozvoja obce Betlanovce s PHSR KSK 2016 – 2022.....	65
3	REALIZAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ	68
3.1	Mechanizmus realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.....	68
3.2	Akčný plán rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2018.....	70
3.3	Indikatívny finančný plán rozvoja obce 2016 – 2018.....	72
ZÁVER.....		73
ZOZNAM TABULIEK		74
ZOZNAM OBRÁZKOV		75
POUŽITÉ ZDROJE.....		75
POUŽITÉ SKRATKY		76

ÚVOD

Podmienky pre plánovanie a realizáciu rozvoja obce sa kontinuálne alebo skokovo menia. Či už sa jedná o zmenu legislatívneho, strategického či finančného prostredia na Slovensku, alebo sa jedná o nové globálne výzvy (napr. finančná kríza, či finančné šoky, zmena klímy a jej dopady, zmeny v cenách energií, starnutie obyvateľstva, nárast počtu imigrantov a pod.), ktoré majú a budú mať vplyv na politiku rozvoja obce. V roku 2014/2015 začalo nové obdobie financovania projektov z EÚ fondov a očakáva sa, že aj v tomto období by mali tvoriť podstatnú časť zdrojov na projekty rozvoja obce.

Tieto fakty, spolu s modifikáciou rozvojových priorít, viedli obec Betlanovce k tomu, aby iniciovala vypracovanie dokumentu **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce na roky 2016-2022 s výhľadom do roku 2025** (ďalej v skrátenom názve **Program rozvoja obce - PRO**). Medzi základne charakteristiky PRO patrí:

- je základným rozvojovým dokumentom obce a je vypracovaný v súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. v znení Zákona č. 309/2014 Z.z.,
- je strednodobým rozvojovým dokumentom, ktorý:
 - využíva potenciál, reálne príležitosti, berie do úvahy vonkajšie trendy a ohrozenia a navrhuje riešenia prioritných problémov a potrieb pre rozvoj obce,
 - **je vypracovaný v súlade so schváleným Územným plánom obce Betlanovce** (Uzn. č 39/11/2014),
 - definovaním implementačného mechanizmu je flexibilným dokumentom schopným reagovať na zmeny a podnety,
- je pripravený pre programové obdobie EÚ 2014 - 2020 a v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja je jednou z podmienok pre možnosti čerpania finančných prostriedkov štrukturálnych fondov.

Obec Betlanovce je súčasťou vidieka Košického samosprávneho kraja a súčasťou územia Slovenského raja, preto dôležitými východiskami pre spracovania PRO Betlanovce 2016 – 2020 (2022) na regionálnej úrovni boli:

- PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2020
- Stratégia rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu 2015 – 2020, ktorej garantom je Oblastná organizácia cestovného ruchu Slovenský raj & Spiš.

Obsahom **Programu rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025)**, v súlade s uvedeným zákonom o podpore regionálneho rozvoja a so zohľadnením Metodiky tvorby programov rozvoja obcí spracovanej MDVaRR SR, je:

- **Analytická časť** z dostupných údajov a informácií do roku 2015.

- **Strategická časť**, ktorá je hlavným kľúčom k smerovaniu rozvoja obce.
- **Programová časť** - sektorovo/tematicky zamerané opatrenia a možné aktivity na plnenie cieľov rozvoja obce pre dané plánovacie obdobie.
- **Realizačná a finančná časť** - mechanizmus realizácie PRO, vrátane návrhu Akčného plánu rozvoja vypracovaného pre roky 2016 - 2018.

Proces prípravy **Programu rozvoja obce (PRO)** bol realizovaný vo viacerých nadväzujúcich krokoch:

1. Úvodné stretnutie so zástupcami obce, kde bola konzultovaná filozofia prípravy PRO a identifikované hlavné problémy a príležitosti obce a návrhy riešení.
2. Prehodnotenie aktuálnosti rozvojových priorít a zámerov obce z pôvodného PHSR obce vypracovaného v roku 2004.
3. Realizácia a vyhodnotenie dotazníkového prieskumu v obci, za účelom identifikácie rozvojových priorít podľa záujmov a potrieb verejnosti, obyvateľov obce.
4. Spracovaná analýza stavu v obci v oblastiach rozvoja a života obce, vrátane SWOT analýzy.
5. Zostavený návrh strategickej a programovej časti PRO a jeho posúdenie zástupcami obce a zapracovanie pripomienok.
6. Zostavená a konzultovaná realizačná a indikatívna finančná časť PRO vrátane akčného plánu 2016 – 2018.
7. Posúdenie PRO v súlade so Zák.24/2006 Z.z.
8. Schválenie PRO v zastupiteľstve Obce Betlanovce.

Program rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025) je zostavený ako otvorený, verejne dostupný a priebežne aktualizovaný dokument reagujúci na prichádzajúce podnety, príležitosti a zmeny vnútorného a vonkajšieho prostredia obce.

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Základná charakteristika obce

1.1.1 Poloha obce Betlanovce

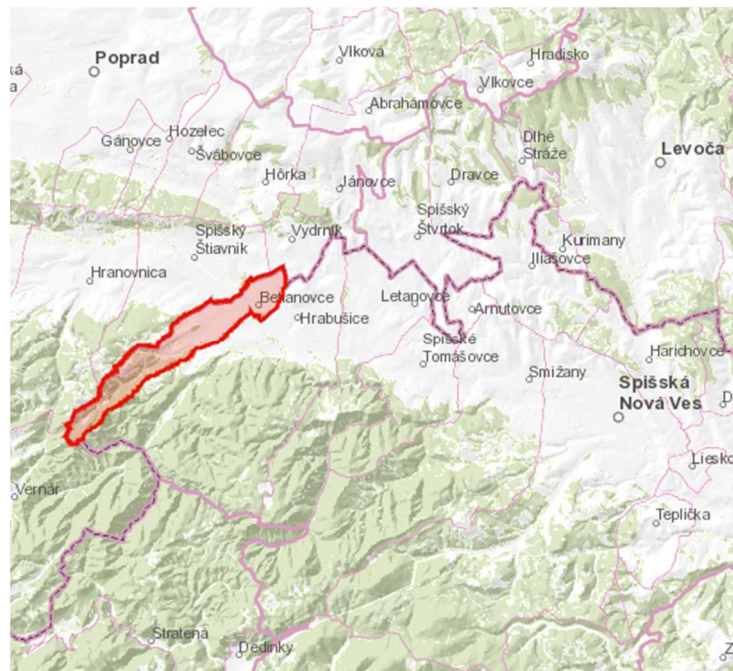
Obec Betlanovce sa rozprestiera v západnej časti **okresu Spišská Nová Ves** v nadmorskej výške 546 m.n.m a patria do **Košického kraja**. Obec leží v blízkosti miest Spišská Nová Ves a Poprad (Prešovský kraj). Od mesta Spišská Nová Ves sú Betlanovce vzdialené 18,5 km, od Popradu 12,5 km. Susednými katastrami a obcami sú v košickom kraji Hrabušice, v Prešovskom kraji Spišský Štiavnik, Vydrník, Hranovnica a Vernár.

Časť hranice katastra obce Betlanovce je aj hranicou Košického a Prešovského kraja.

Betlanovce ležia v západnej časti Hornádskej kotliny, v severozápadnej časti územia NP Slovenský raj a na severných svahoch Slovenského rudohoria. Hornádska kotlina s jednotvárnym povrchom, najmä poľnohospodárskej krajiny, tvoria flyšové súvrstvia, v rudohorí so silne členeným súvrstvom vápencov zo starších druhohôr.

Krajinnou dominantou obce je Slovenský raj a Slovenské Rudohorie, na severe tiež mohutná panoráma Vysokých Tatier.

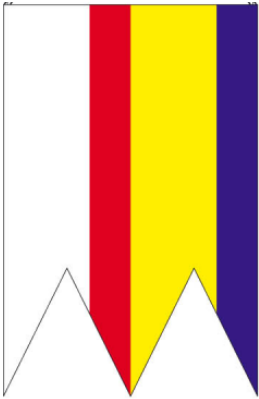
Obrázok 1: Poloha obce a kataster obce

Zdroj: <http://mapka.gku.sk/mapovyportal/>

1.1.2 Základné informácie

Tabuľka 1: Všeobecné informácie

Názov obce:	Betlanovce
Názov okresu:	Spišská Nová Ves
Názov kraja:	Košický samosprávny kraj
Región:	Spiš
Nadmorská výška stredu obce v m n. m.	547
Rozloha obce v m ²	10 124 125 m ²
Počet obyvateľov (k 31.12.2014)	690
Hustota obyvateľstva na 1 km ² (2015)	68,35
Prvá písomná zmienka o obci	1 311
PSČ	053 15
Telefónne smerové číslo	053
Erb obce	
Vlajka obce	

Zdroj: ŠÚ SR, www.betlanovce.sk

1.1.3 Prierez históriou obce

Prvá zmienka o zemi Betlema je z roku 1260, v roku 1311 sa už spomína ako obec. Patrila do Stolice X. spišských kopijníkov a v roku 1725 sa stala jej oficiálnym sídlom. Stolica si tu postavila župný dom. Z obce pochádza rodina a predikát Thurzovcov. Koncom 19. storočia tu stál parný mlyn a píla. R.1787 mala obec 12 domov a 470 obyvateľov, r.1828 70 domov a 502 obyvateľov.

Obec Betlanovce vydalo v roku 2010 **monografiu „Dejiny Betlanoviec“**, ktorá podrobne popisuje obdobia vývoja obce od jej vzniku až po 80te a 90te roky minulého 20.storočia.

Historici zaradujú Betlanovce k **najstarším stredovekým obciam na Spiši** (www.betlanovce.sk). Patrili k zemianskym dedinám, tzv. spišským kopijníkom, ktorým už roku 1243 kráľ Belo IV. obnovil ich staré výsady. Išlo predovšetkým o potvrdenie ich osobnej slobody, právo voliť vlastného sudcu, dedičské práva, oslobodenie od poplatkov. Ich povinnosťou bolo, v prípade potreby, postaviť ozbrojených kopijníkov do kráľovského vojska. Kopijnícke obce vytvorili vlastný samosprávny orgán – Stolicu X spišských kopijníkov (tzv. malú župu). Oficiálnym sídlom tejto župy sa stali od roku 1725 Betlanovce do jej splynutia s veľkou Spišskou župou v roku 1803. V tomto období sa obec radila k stredne veľkým obciam na Spiši. V roku 1787 tu v 70 domoch žilo 502 ľudí. Obyvatelia sa živili prevažne **rolníctvom a časť pracovala v lesoch**. Pôda v obci patrila viacerým zemepánom, ktorí v 18. storočí vytvorili aj **inštitúciu na správu spoločného majetku** najmä lesov (komposesorát).

Z Betlanoviec pochádzal významný **rod Turzovcov**, okrem iného aj úspešných podnikateľov, ktorí sa veľkou mierou pričínili o rýchly rozvoj renesančného umenia na Spiši.

Obec je rodiskom akademického maliara, pedagóga, osvetového pracovníka a organizátora výtvarného života **Jozefa Majkuta**. Bol známy predovšetkým ako **maliar Slovenského raja**. Časť jeho tvorby je súčasťou stálej expozícií Galérie umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi.

1.2 Demografické charakteristiky obce

1.2.1 Vývoj počtu obyvateľov obce

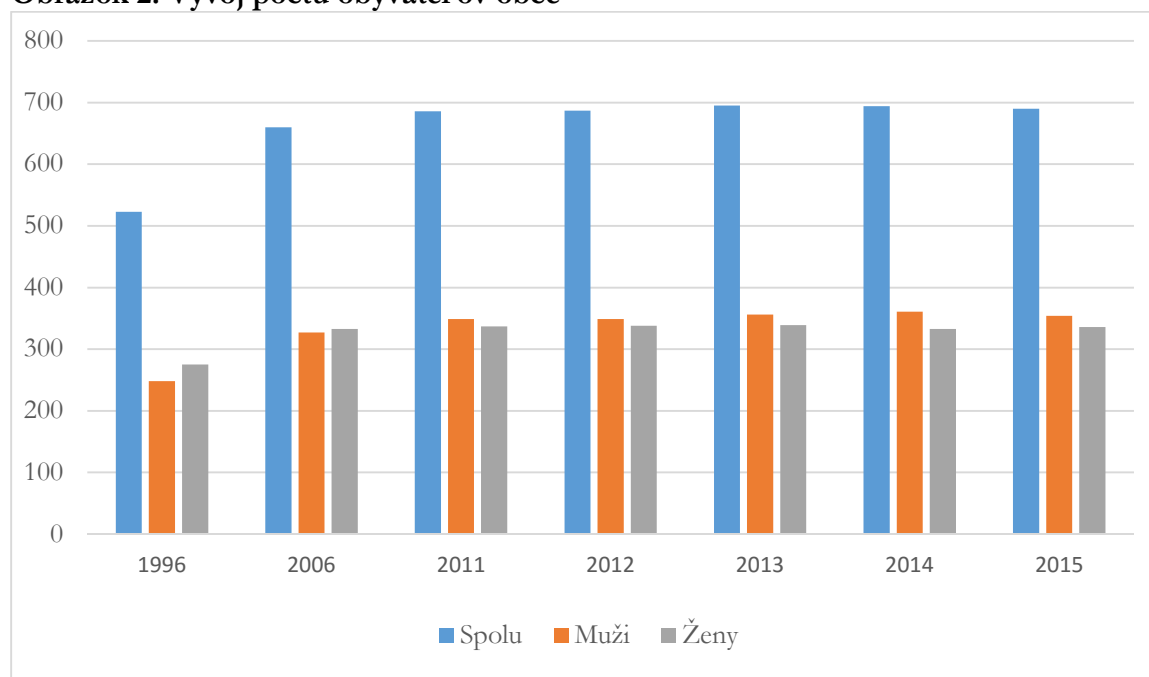
K 31.12.2015 mala obec Betlanovce **690 obyvateľov**, z toho 51,30% mužov a 48,70% žien. Počet obyvateľov obce mal od roku 1996 rastúci trend až po rok 2013 a od tohto obdobia mierne klesá.

Tabuľka 2: Počet a hustota obyvateľov obce (k 31.12.)

	1996	2006	2011	2012	2013	2014	2015
Muži	248	327	349	349	356	361	354
Ženy	275	333	337	338	339	333	336
Spolu	523	660	686	687	695	694	690
Počet obyv. na 1 km²	51,45	64,89	67,22	67,81	68,25	68,6	68,35

Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 2: Vývoj počtu obyvateľov obce

Zdroj: ŠÚ SR

Prirodzený prírastok obyvateľstva, t. j. rozdiel medzi počtom živonarodených detí a zomretých osôb, dosahoval v období rokov 2011-2014 pozitívne hodnoty a bol pomerne stabilný. V roku 2015 už sa jedná o zápornú hodnotu (viac zomrelých osôb, ako narodených detí).

Migračné saldo, t. j. rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vystáňovaných je v rámci sledovaného obdobia viac záporné – prevláda počet vystáňovaných, a nie je v ňom možné určiť jednoznačný trend. Hodnoty **celkového prírastku obyvateľstva** t. j. súčtu prirodzeného prírastku a migračného salda boli do roku 2013 kladné, avšak posledné 2 roky už celkový prírastok obyvateľstva je v záporných hodnotách.

Tabuľka 3: Prírastok a úbytok obyvateľstva za posledných 5 rokov (v osobách)

	2011	2012	2013	2014	2015
Prirodzený prírastok obyvateľstva	10	4	6	7	-3
Migračné saldo	1	-3	2	-8	0
Celkový prírastok obyvateľstva	11	1	8	-1	-3
Narodení	13	8	9	10	10
Zomretí	3	4	3	3	13
Prist'ahovaní na trvalý pobyt	6	2	9	7	7
Vyst'ahovaní z trvalého pobytu	5	5	7	15	7

Zdroj: ŠÚ SR

1.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva a vybrané charakteristiky veku

Z hľadiska vekovej štruktúry je v obci **výrazné zastúpenie obyvateľstva v produktívnom veku** (15-64 rokov) – až 70,87% a od roku 1996 stále rastie. Podiel obyvateľov v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) je len 21% od roku 12996 stále klesá. Počet obyvateľov v kategórii 65 + je za porovnávacie obdobie rovnaký s miernymi odchýlkami. V porovnaní s údajmi za celú SR, KSK i okres majú Betlanovce priaznivejší vývoj:

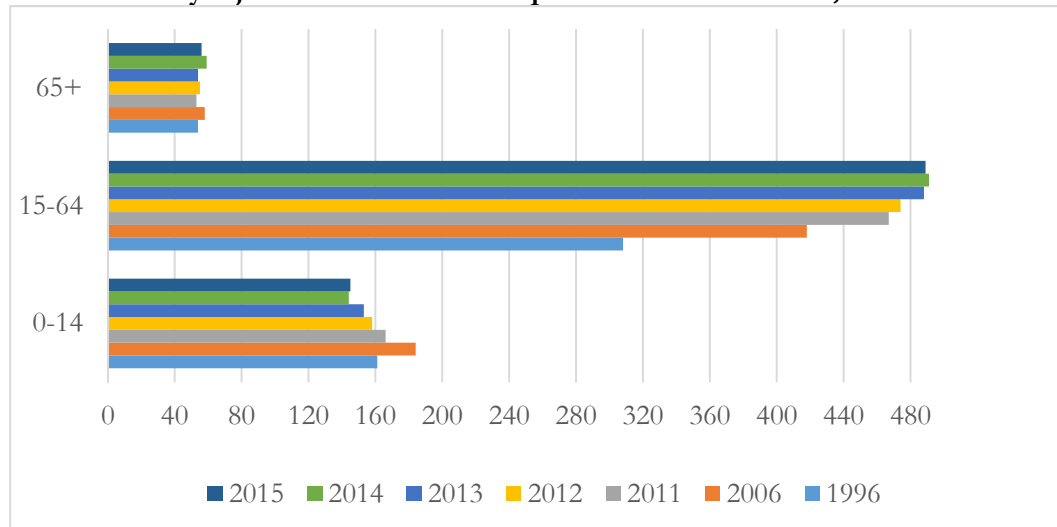
- viac 0 – 14 ročných ako SR, kraj, či okres,
- približne rovnaké % 15 – 64 ročných ako SR, kraj či okres,
- najnižšie % 65 + ročných (Betlanovce – 8,12, SR až 13,96).

Tabuľka 4: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva k 31.12.

	0-14			15-64			65+		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
1996	161	77	84	308	155	153	54	16	38
2006	184	99	85	418	212	206	58	16	42
2011	166	87	79	467	247	220	53	15	38
2012	158	84	74	474	248	226	55	17	38
2013	153	81	72	488	256	232	54	19	35
2014	144	74	70	491	262	229	59	25	34
2015	145	73	72	489	257	232	56	24	32

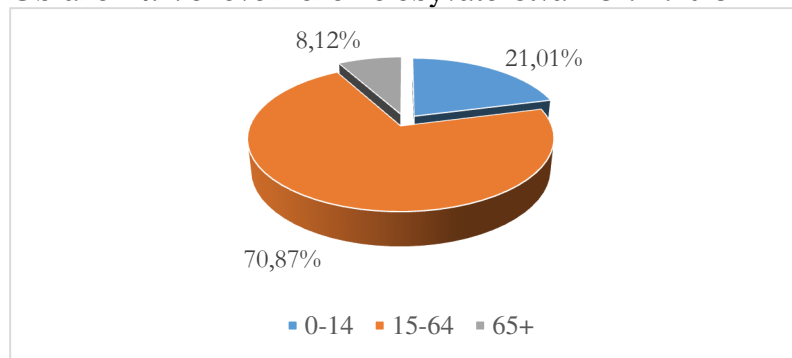
Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 3: Vývoj vekového zloženia – porovnanie rokov 1996, 2006 a 2011-2015

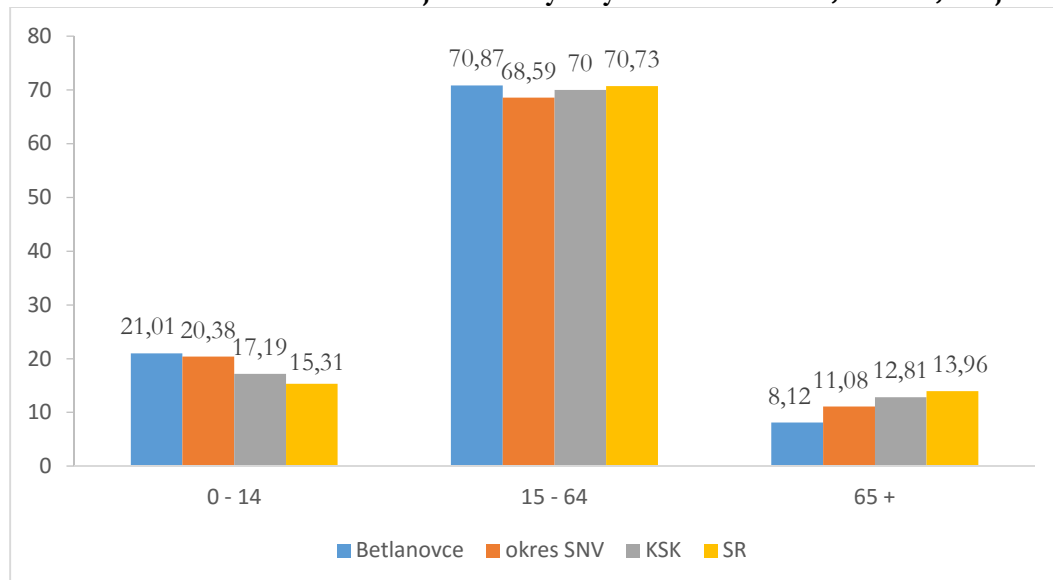
Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 4: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2015

Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 5: Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva v obci, okrese, kraji a SR

Zdroj: ŠÚ SR

Vyššie percento predproduktívnej a nižšie percento zastúpenia poproduktívnej zložky v porovnaní s celým okresom, krajom aj SR, sa odráža aj v nižšej hodnote indexu starnutia¹. Priemerný (33,5) aj mediánový (30) vek obyvateľstva obce dosahuje rovnako nižšie hodnoty v porovnaní s okresom Spišská Nová Ves, Košickým krajom aj celou SR. Mediánový vek 30 znamená, že obci je polovica obyvateľov starších a polovica mladších, ako je tento vek.

Z hľadiska indexu vitality (predstavuje pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, a jeho hodnota je 259 bodov) môžeme obec Betlanovce zaradiť medzi **progresívne populácie**. Okres Spišská Nová Ves predstavuje stabilizovanú rastúcu populáciu (121 – 150 bodov); Košický kraj stabilizovanú a SR stagnujúcu populáciu (101 – 120 bodov)².

Pre obec Betlanovce je charakteristická takmer rovnaká **miera ekonomického zaťaženia obyvateľstva** v produktívnom veku (15 – 64 rokov) neproduktívnou zložkou populácie (obyvatelia do 14 rokov a nad 65 rokov spolu) ako na úrovni SR i kraja.

Hodnota indexu ekonomického zaťaženia je v obci 41,1 a vyjadruje počet ľudí v „mimoproduktívnom“ veku pripadajúci na 100 ľudí v produktívnom veku.

Tabuľka 5: Vybrané ukazovatele veku k 31.12.2015

	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia	Index vitality	Index ekonomického zaťaženia
Betlanovce	33,5	30	38,6	259	41,1
Okres SNV	36,25	34,70	54,49	183,5	45,79
KSK	38,52	37,60	74,51	134,21	42,86
SR	39,87	39,00	91,17	109,68	41,39

Zdroj: ŠÚ SR

1.2.3 Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Obec Betlanovce sa vyznačuje dvoj národnostným zložením obyvateľstva. Na základe výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 (ďalej len ako SODB 2011) je **85,99 obyvateľov slovenskej a 13,57 rómskej**.

Podiel Rómskeho obyvateľstva možno, aj vzhľadom na údaje o štruktúre obyvateľstva podľa materinského jazyka, vnímať ako značne skreslený, pretože **Rómsky jazyk za svoj materinský jazyk považuje takmer tretina všetkých obyvateľov obce – až 31,21%** (k roku 2011).

¹ Index starnutia vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku = čím nižšie, tým je vekové zloženie priaznivejšie v prospech generácie do 14 rokov

² Bodová hodnota typ populácie pri indexe vitality: 300 a viac bodov veľmi progresívna populácia; 201 – 300 bodov progresívna populácia; 51 – 200 bodov stabilizovaná rastúca populácia; 121 – 150 bodov stabilizovaná populácia; 101 – 120 bodov stagnujúca populácia; pod 100 bodov regresívna populácia.

Tabuľka 6: Národnostné zloženie

Počet obyvateľov	Slovenská	Rómska	Ruská	Nezistená
Spolu	583	92	1	2
Muži	297	52	0	1
Ženy	286	40	1	1

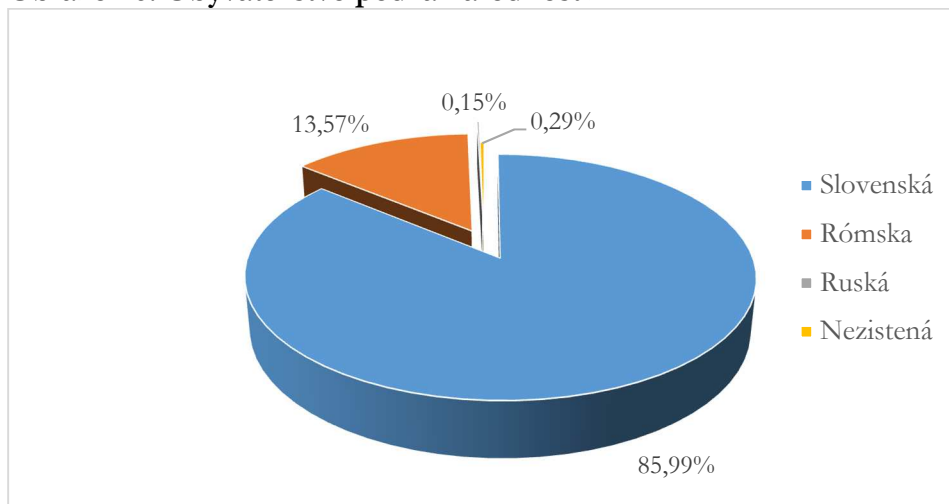
Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 7: Materinský jazyk

Počet obyvateľov	Slovenský	Rómsky	Iný	Nezistený
Spolu	503	157	3	15
Muži	252	78	1	8
Ženy	251	79	2	7

Zdroj: SODB 2011

Obrázok 6: Obyvateľstvo podľa národnosti

Zdroj: SODB 2011

1.2.4 Vierovyznanie

Obyvateľstvo obce Betlanovce sa z najväčšej časti hlási k **Rímskokatolíckej cirkvi** (až 93,30). Nezistené a iné vierovyznanie má len viac ako 5% obyvateľstva.

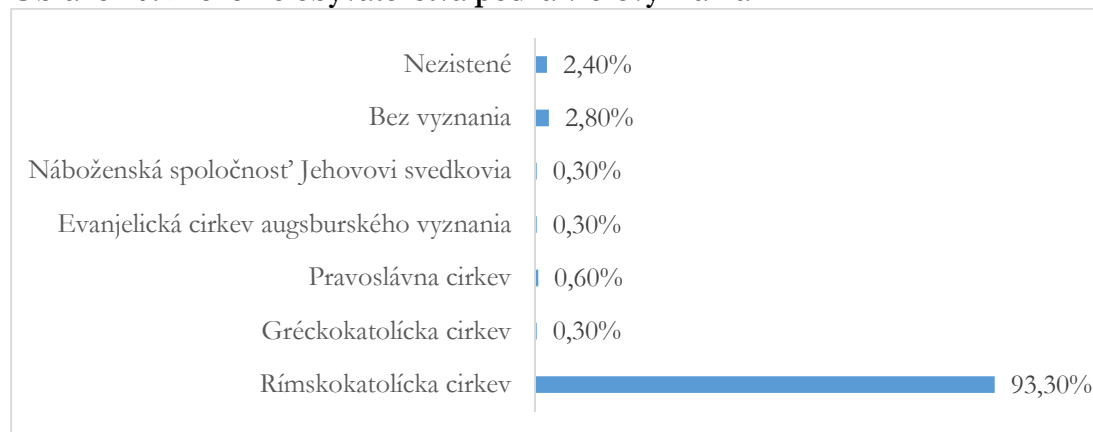
Tabuľka 8: Náboženské vyznanie obyvateľov

Náboženské vyznanie	Počet obyvateľov
Rímskokatolícka cirkev	633
Gréckokatolícka cirkev	2
Pravoslávna cirkev	4
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2
Bez vyznania	19

Nezistené	16
-----------	----

Zdroj: SODB 2011

Obrázok 7: Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania

Zdroj: SODB 2011

1.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelanosti

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva je ako kritická. Bez školského vzdelania je 24,5% obyvateľov (v celej SR 15,68%). Len základné vzdelanie má až 35,10% obyvateľov (v celej SR 14,98). Spolu je teda viac ako 50% obyvateľstva obce len so základným alebo nulovým najvyšším dosiahnutým vzdelaním. Z nich podstatnú časť tvorí práve Rómske obyvateľstvo.

Vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia predstavujú len 4,42%, čo je podstatne nižší podiel oproti okresu – 10,55%, aj celej SR 13,86%.

Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne možno považovať za kľúčový predpoklad celkového rozvoja obce, vrátane podpory uplatniteľnosti miestneho obyvateľstva na trhu práce.

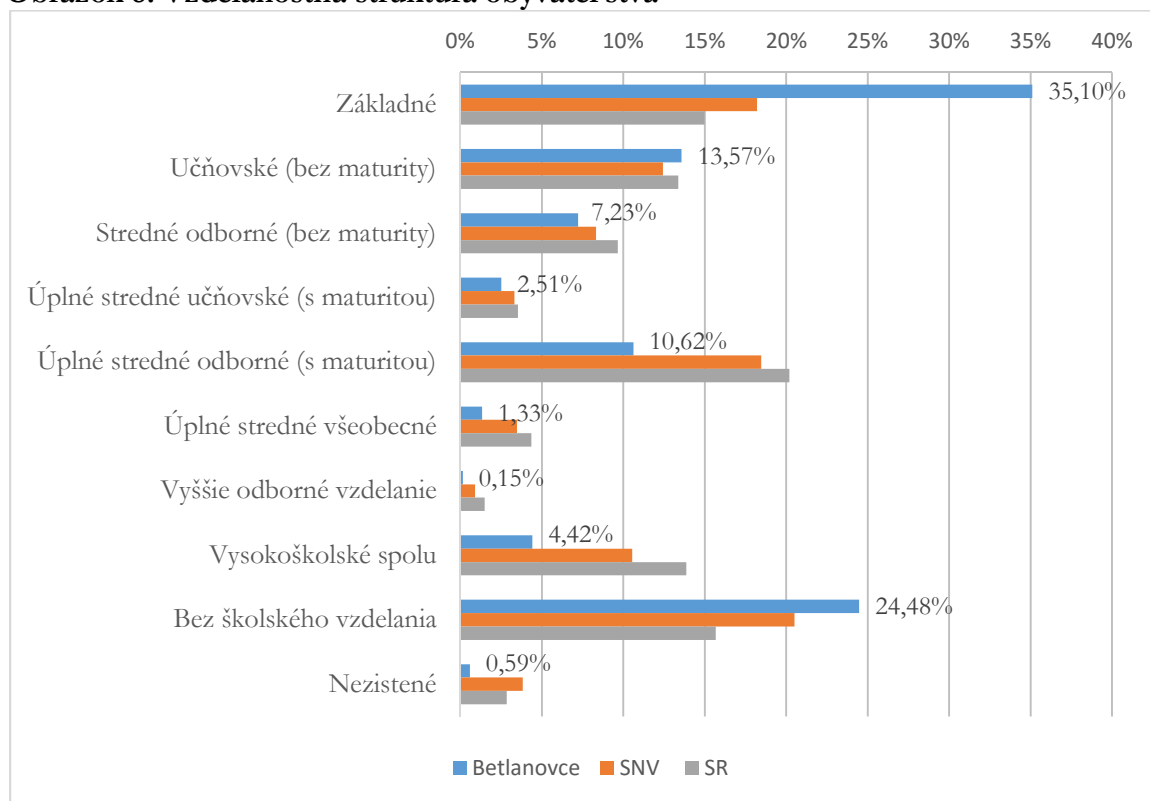
Tabuľka 9: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie

	Betlanovce				Okres SNV	SR
	muži	ženy	Spolu	Podiel		
Základné	105	133	238	35,10%	18,21%	14,98%
Učňovské (bez maturity)	62	30	92	13,57%	12,43%	13,38%
Stredné odborné (bez maturity)	34	15	49	7,23%	8,32%	9,67%
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	13	4	17	2,51%	3,32%	3,54%
Úplné stredné odborné (s maturitou)	26	46	72	10,62%	18,47%	20,19%
Úplné stredné všeobecné	2	7	9	1,33%	3,47%	4,35%
Vyššie odborné vzdelanie	1	0	1	0,15%	0,90%	1,49%
Vysokoškolské bakalárske	2	8	10	1,47%	1,97%	2,28%
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	9	11	20	2,95%	8,22%	10,83%
Vysokoškolské spolu	11	19	30	4,42%	10,55%	13,86%
Bez školského vzdelania	83	83	166	24,48%	20,51%	15,68%

Nezistené	2	2	4	0,59%	3,83%	2,85%
-----------	---	---	---	-------	-------	-------

Zdroj: SODB 2011

Obrázok 8: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Zdroj: SODB 2011

1.3 Hospodársky a ekonomický rozvoj obce

1.3.1 Pracovná sila

Podľa údajov z posledného sčítania v roku 2011 je z celkového počtu obyvateľov 309 **ekonomicky aktívnych**. Pracovná sila (ekonomicky aktívne obyvateľstvo – ďalej aj ako EAO) v obci tak predstavuje 44,78% obyvateľstva obce. Z nich až 170, teda 55% dochádza do zamestnania mimo svojho bydliska. Medzi **odvetvia** s najvyšším počtom ekonomicky aktívnych osôb z obce patria:

1. Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
2. Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
3. Vzdelávanie
4. Spracovanie dreva a výrobkov z dreva
5. Výroba odevov
6. Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace
7. Výroba strojov a zariadení
8. Špecializované stavebné práce
9. Pozemná doprava a doprava potrubím

Tabuľka 10: Obyvateľstvo ekonomicky aktívne

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín, chov zvierat, poľovníctvo a služby súvisiace	9	5	14	4
Lesníctvo a ťažba dreva	7	3	10	4
Iná ťažba a dobývanie	1	0	1	1
Výroba potravín	1	6	7	7
Výroba textilu	0	3	3	2
Výroba odevov	2	12	14	4
Výroba kože a kožených výrobkov	1	0	1	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	14	0	14	8
Výroba papiera a papierových výrobkov	0	1	1	1
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	0	1	0
Výroba chemikálií a chemických produktov	8	2	10	5
Výroba výrobkov z gumy a plastu	3	1	4	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	11	1	12	8
Výroba elektrických zariadení	3	1	4	2
Výroba strojov a zariadení i. n.	10	4	14	6
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1	2	3	3

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce

Výroba ostatných dopravných prostriedkov	1	0	1	1
Výroba nábytku	1	1	2	2
Iná výroba	1	0	1	0
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	0	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	0	1	1
Výstavba budov	0	1	1	0
Inžinierske stavby	3	1	4	2
Špecializované stavebné práce	9	4	13	8
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	3	0	3	2
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	8	3	11	5
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	15	10	25	15
Pozemná doprava a doprava potrubím	9	3	12	7
Skladové a pomocné činnosti v doprave	1	0	1	1
Poštové služby a služby kuriérov	0	4	4	3
Ubytovanie	1	5	6	3
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	2	1	3	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	2	0	2	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	0	1	1	0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	0	2	2
Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	0	2	1
Vedecký výskum a vývoj	1	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	0	1	1	0
Sprostredkovanie práce	1	0	1	0
Bezpečnostné a pátracie služby	1	0	1	1
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	1	0	1	0
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	12	9	21	10
Vzdelávanie	5	13	18	18
Zdravotníctvo	1	11	12	8
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	2	2	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	0	1	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1	0
Činnosti členských organizácií	2	0	2	1
Ostatné osobné služby	0	1	1	1

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce

Nezistené	25	11	36	13
Spolu	184	125	309	170

Zdroj: SODB 2011

Obec Betlanovce je závislá od migrácie za prácou aj vzdelaním do mestských aglomerácií. Najviac obyvateľov dochádza za prácou do neďalekej obce Hrabušice a do okresných miest Spišská Nová Ves a Poprad i do Svit, Levoče. Mnohí dochádzajú aj mimo okres Spišská Nová Ves a Poprad.

Do obce Betlanovce dochádza do práce spolu len 8 ekonomicky aktívnych osôb.

Detailnejšie informácie o odchádzke a dochádzke obyvateľstva do zamestnania a škôl sú obsahom nasledujúcich tabuliek.

Tabuľka 11: Bývajúce obyvateľstvo Odchádzajúce do zamestnania a škôl podľa pohlavia a podľa obce odchádzky a obce dochádzky

	EAO			Žiaci a študenti				Odchádza Spolu
	muži	ženy	spolu	spolu	žiaci ZŠ	študenti SŠ	študenti VŠ	
Obec odchádzky obec dochádzky								
(z) OKRES SNV								
Úhrn odchádzajúcich v okrese	7 971	6 028	13 999	6 587	1 992	1 931	2 664	20 586
v tom: odchádzajúci v rámci okresu	3 524	3 247	6 771	3 177	1 727	1 319	131	9 948
odchádzajúci do iných okresov SR	2 829	1 531	4 360	3 035	182	594	2 259	7 395
(z) BETLANOVCE								
(do) Hrabušice	8	5	13	60	59	1	0	73
Spišská Nová Ves	10	9	19	22	7	12	3	41
ostatné obce v okrese	1	1	2	0	0	0	0	2
odchádzajúci v rámci okresu spolu	19	15	34	82	66	13	3	116
Poprad	23	12	35	25	12	12	1	60
Svit	8	4	12	0	0	0	0	12
ostatné obce mimo okres	18	14	32	13	1	1	11	45
odchádzajúci do iných okresov spolu	49	30	79	38	13	13	12	117
odchádzajúci do zahraničia	15	13	28	19	18	0	1	47
Úhrn odchádzajúcich za obec	83	58	141	139	97	26	16	280

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 12: Bývajúce obyvateľstvo Dochádzajúce do zamestnania a škôl podľa pohlavia a podľa obce dochádzky a obce odchádzky

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce

	EAO			Žiaci a študenti				Dochádzka spolu
	muži	ženy	spolu	spolu	žiaci ZŠ	študenti SŠ	študenti VŠ	
Obec dochádzky obec odchádzky								
(do) OKRES SNV								
Úhrn dochádzajúcich v okrese	5 453	4 652	10 105	4 472	2 116	2 151	205	14 577
v tom: dochádzajúci v rámci okresu	3 524	3 247	6 771	3 177	1 727	1 319	131	9 948
dochádzajúci z iných okresov SR	1 929	1 405	3 334	1 295	389	832	74	4 629
(do) SPIŠSKÁ NOVÁ VES								
(z) Betlanovce	10	9	19	22	7	12	3	41
(do) BETLANOVCE								
ostatné obce v okrese	1	4	5	0	0	0	0	5
dochádzajúci v rámci okresu spolu	1	4	5	0	0	0	0	5
ostatné obce mimo okres	1	2	3	0	0	0	0	3
dochádzajúci z iných okresov spolu	1	2	3	0	0	0	0	3
Úhrn dochádzajúcich za obec	2	6	8	0	0	0	0	8

Zdroj: SODB 2011

Podiel nezamestnaných z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v obci je 38,83%. V porovnaní so SR je podiel nezamestnaných z ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci viac ako dvojnásobný. Tiež v porovnaní s okresom a krajom je výrazne vyšší.

Tabuľka 13: Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity - časť 1

	Osoby ekonomicky aktívne					Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia
	Spolu	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch		
		osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	Nezamestnaní / v %			
Betlanovce	309	5	4	120/38,83	5	24	96
Okres SNV	45 123	448	1 429	11 928/26,43	709	2 203	16 321
KSK	366 050	3 580	13 130	87 005/23,77	2 717	15 556	144 948
SR	2 630 052	26 478	100 273	443 085/16,85	9 182	118 348	1 063 760

Tabuľka 14: Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity - časť 2

	Ostatní nezávislí	Osoby závislé		Ostatní závislí,	Úhrn obyvateľstva	Narodení v obci bydliska
		spolu	v tom			

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce

			deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti VŠ	nezistení		spolu	%
Betlanovce	2	221	177	28	16	26	678	449	66,2
Okres SNV	610	28 042	21 320	3 785	2 937	5 294	97 593	58 182	59,6
KSK	4 921	197 775	147 587	28 759	21 429	62 473	791 723	365 256	46,1
SR	38 984	1 260 197	887 444	220 111	152 642	285 695	5 397 036	2 631 922	48,8

Zdroj: SODB 2011

Počet **eidovaných uchádzačov o zamestnanie** (ďalej aj EUoZ) z obce za posledných 5 rokov mierne klesá. Za rok 2015 je to 12,03 % z celkového počtu obyvateľov obce v roku 2015.

Tabuľka 15: Počet eidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu

	2011	2012	2013	2014	2015
Okres Spišská Nová Ves	9 300	9 735	9 852	8 611	8156
Betlanovce	101	96	84	81	83
% zo všetkých obyvateľov obce	14,72%	13,97%	12,09%	11,67%	12,03%

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 16: Počet eidovaných uchádzačiek o zamestnanie

	2011	2012	2013	2014	2015
Okres Spišská Nová Ves	4 197	4 403	4 363	4 005	3 822
Betlanovce	47	44	39	41	36
% zo všetkých žien v obci	13,95%	13,02%	11,5%	12,31%	10,71%
% podiel žien z celkového počtu EUoZ	49,13%	45,83%	46,43%	50,62%	43,37%

Zdroj: ŠÚ SR

Podiel žien medzi eidovanými uchádzačmi o zamestnanie z obce je 43,37 za rok 2015 a za posledný rok klesol (z 50,6 % na 43,4%).

Tabuľka 17: Dávky v hmotnej núdzi za obdobie rokov 2011 – 2015

za daný rok	2011	2012	2013	2014	2015
Priemerný počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi	49	46	46	41	37
Priemerný počet posudzovaných osôb	141	136	134	117	102
Priemerná mesačná vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi	9 419	8 905	8 605	7 321	6 379
za december	2011	2012	2013	2014	2015
Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi	46	47	45	37	32
Počet posudzovaných osôb	132	140	129	107	87
Vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi	8 992	9 056	8 219	6 335	5 474
celkom za daný rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi celkom	588	547	549	492	439
Počet posudzovaných osôb za rok celkom	1 687	1 627	1 603	1 407	1 218
Vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi celkom	113 029	106 862	103 259	87 854	76 552

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – Oddelenie štatistik a zberu údajov, 2016

Z nepriaznivej vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva obce môžeme odvodiť fakt, že podstatnú časť eidovaných uchádzačov o zamestnanie tvorí práve **nízko kvalifikovaná a ťažko**

zamestnateľná až nezamestnateľná pracovná sila, čo výrazne zhoršuje vyhliadky pre jej uplatnenie na trhu práce.

Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi (DHN) z obce Betlanovce bol za december 2015 – 119 čo predstavuje viac ako 17% obyvateľov obce.

Tabuľka 18: Dávky v hmotnej núdzi, december 2015 – porovnanie

	Počet poberateľov so spoločne posudzovanými osobami	Počet obyvateľov k 31.12.2015	Podiel osôb v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov
Betlanovce	119	690	17,25%
Spišská Nová Ves	9 608	98 869	9,72%
Košický kraj	67 713	795 565	8,51%
Slovenská republika	245 529	5 421 349	4,53%

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – Štatistiky 2015; www.upsvar.sk

1.3.2 Podnikateľské prostredie

K 31.12.2014 bolo na území obce registrovaných spolu **50 podnikov/organizácií**. Z toho sú 3 ziskové podniky, 4 neziskové, 41 živnostníkov a 3 SHR. Počet právnických osôb v obci sa posledných 5 rokov výraznejšie nemenil. Znížil sa počet živnostníkov v porovnaní s rokom 2010 o 7 živnostníkov.

Tabuľka 19: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa postavenia v zamestnaní

	Zamestnanci	Podnikatelia	Členovia družstiev	Vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	Ostatní nezistení	EAO spolu
Spolu	204	46	0	5	54	309
Muži	115	38	0	2	29	184
Ženy	89	8	0	3	25	125

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 20: Fyzické osoby – podnikatelia podľa právnych foriem, k 31.12.

	2010	2011	2012	2013	2014
Živnostníci	48	41	40	44	41
Slobodné povolania	1	0	0	0	0
Samostatne hospodáriaci roľníci	1	2	2	2	2
Spolu	50	43	42	46	43

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 21: Právnické osoby, k 31.12.

	2010	2011	2012	2013	2014
--	------	------	------	------	------

Právnické osoby ziskové	2	2	2	2	3
Právnické osoby neziskové	3	4	4	4	4
Spolu	5	6	6	6	7

Zdroj: ŠÚ SR

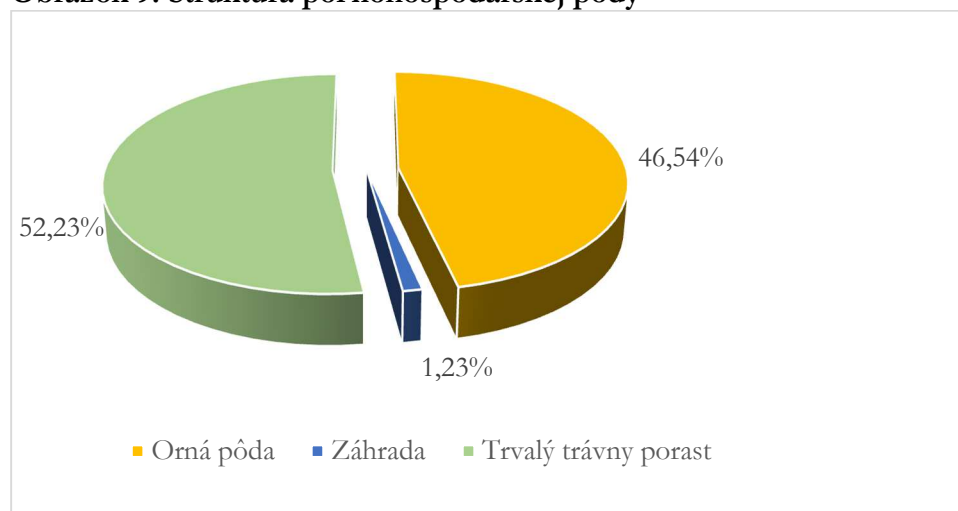
Obec Betlanovce neplní žiadnu priemyselnú výrobnú funkciu, má prevažne **poľnohospodársky a lesnícky charakter**. Z poľnohospodárskej pôdy viac ako 46% zaberá orná pôda a viac ako 50% TTP a z nepoľnohospodárskej pôdy až viac ako 90% zaberajú lesy.

Tabuľka 22: Štruktúra pôdneho fondu (v m² a %)

Poľnohospodárska pôda – spolu	4 842 151	47,83%
Orná pôda	2 253 635	46,54%
Chmeľnica	0	
Vínica	0	
Záhrada	59 441	1,23%
Ovocný sad	0	
Trvalý trávny porast	2 529 075	52,23%
Nepoľnohospodárska pôda – spolu	5 281 974	52,17%
Lesný pozemok	4 830 362	91,45%
Vodná plocha	61 979	1,17%
Zastavaná plocha a nádvorie	228 184	4,32%
Ostatná plocha	161 449	3,06%

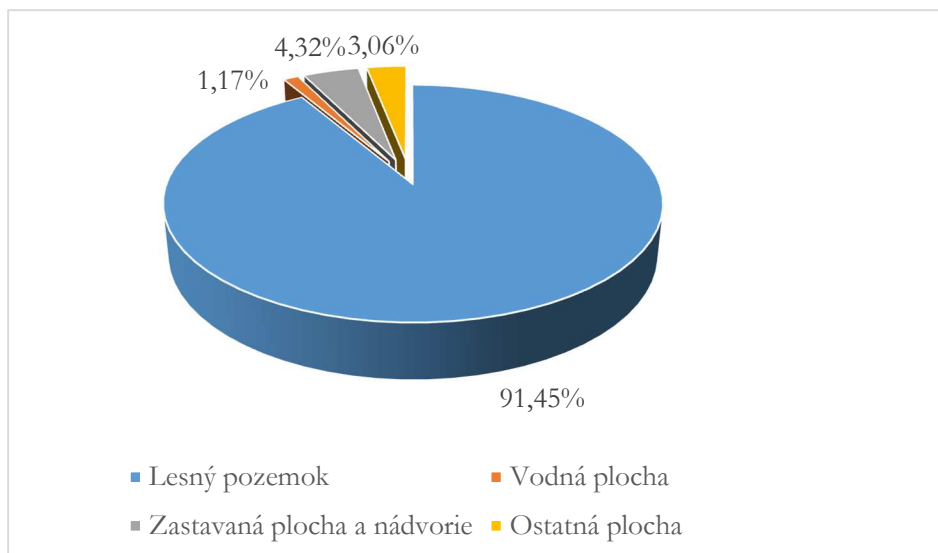
Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 9: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 10: Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy

Zdroj: ŠÚ SR

Z histórie vyplýva, že ľudia v Betlanovciach sa živili roľníctvom a lesníctvom. V minulosti pôsobilo v obci poľnohospodárske družstvo, no v súčasnosti sa poľnohospodárskym činnostiam v obci venuje už len fy AKRON a.s. Hrabušice (ekologicky hospodáriaci poľnohospodár od r. 2005), ktorá sa na ploche 670 ha pôdy v k.ú. Betlanovce a Hrabušice zameriava hlavne na poľnohospodársku prvovýrobu - na chov a pastva dobytky a koní. Poľnohospodárstvu sa venujú aj samostatne hospodáriaci roľníci (SHR) a živnostníci v tejto oblasti, ktorých počet však za posledné roky výrazne klesol (podľa údajov ŠÚ na 3 SHR).

Lesnú časť chotára Betlanoviec (južná časť obce) tvoria hospodárske a produkčné lesy a obhospodarujú ich súkromné subjekty a spoločnosti a Lesy SR, š.o, priamo v obci nepôsobí žiadna urbárska spoločnosť.

Medzi zamestnávateľov a podnikateľské subjekty pôsobiace v obci patria:

- Obec Betlanovce,
- AKRON Hrabušice
- JAREA, s.r.o, stavebné zámočníctvo,
- Umelecké zámočníctvo a kováčstvo,
- Autokamping Betlanovce (sezónne činnosti),
- ďalej prevádzky COOP Jednota, Pohostinstvo, prevádzky autodopravy, ubytovania, klampiárstva, tesárstva a ďalšie (väčšinou živnostníci).

V obci je zaujímavosťou výroba fujár a píšťal – Ľubomír Kopčák.

Obec Betlanovce iniciatívne využíva pre podporu rozvoja zamestnanosti dostupný **nástroj aktívnych prác** v spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi a v súčasnosti takto zamestnáva 22 obyvateľov obce.

Možnosti obce v oblasti podpory miestneho podnikania sú značne limitované. Obec v súčasnosti nevlastní pozemky, ani budovy vhodné pre podporu rozvoja.

Nedostatok pozemkov vo vlastníctve obce a hlavne problémy s majetkovo-právnym usporiadaním nehnuteľností sú zásadnou prekážkou rozvoja obce.

Doposiaľ známe aktivity nedávajú veľkú šancu pre výrazne zvyšovanie zamestnanosti v obci. Obyvatelia budú aj naďalej vo veľkej miere odkázaní na pracovné príležitosti mimo obce. V súvislosti s potenciálom rozvoja **turizmu** sa dá predpokladať, že popri existujúcich aktivitách sa bude aktívnejšie rozvíjať sféra služieb prostredníctvom živnostenských činností hlavne pre **oblasť cestovného ruchu**.

1.3.3 SWOT analýza – Hospodársky a ekonomický rozvoj obce

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - pôsobnosť Obce Betlanovce ako zamestnávateľa - podnikanie v oblasti poľnohospodárstva na území obce - skúsenosti s aktivačnými prácami a pracovníkmi v spolupráci s ÚPSVaR 	<ul style="list-style-type: none"> - Obec nemá vlastný majetok pre ďalší rozvoj - obec nemá dostatok kapacít na intenzívnejšie činnosti pre podporu rozvoja podnikania v obci - nevyužitý potenciál obce pre rozvoj vidieckeho turizmu - znížil sa počet živnostníkov v obci - obec Betlanovce je závislá od migrácie za prácou - chýbajú v obci prac. príležitosti pre disponibilnú pracovnú silu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - nižší index starnutia ako v SR - blízkosť a dostupnosť obce do blízkych miest (SNV, Poprad) - obec je v blízkosti NP Slov. raj - Obec ako súčasť Mikroregiónu Slovenský raj - Obec ako súčasť MAS Milož Spiš (v prípade získania štatútu MAS) - rozvoj cestovného ruchu – vhodná lokalizácia a prírodný potenciál pre rozvoj služieb v cestovnom ruchu - rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod) - rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva (v Betlanovciach vždy bola orná pôda, ktorá sa v súčasnosti bez zmeny kultúry využíva ako trávnatý 	<ul style="list-style-type: none"> - vysoká miera nezamestnanosti v obci nad celoslovenským priemerom - vysoké % obyvateľov bez vzdelania (24,5 %) a so základným vzdelaním (35%), bez pracovných návykov a s nízkymi šancami pre uplatnenie sa na trhu práce - nízky počet ľudí s vysokoškolským vzdelaním (4 %) - vysoký počet obyvateľov v zlej životnej situácii, kvôli chýbajúcemu zamestnaniu - vysoké % neprispôsobivého/rómskeho obyvateľstva – obec s veľmi progres. populáciou vďaka rómskemu obyvateľstvu - odliv kvalifikovaného ľudského kapitálu a ich uplatnenie sa v iných regiónoch

<p>porast)</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj malých podnikov a využitie ponuky vzdelávania pre podporu ekonom. rozvoja a spravovania obce - zvyšovanie vzdelania obyvateľstva (ako predpoklad rozvoja obce) - finančné príležitosti EÚ fondov i na cezhraničnú spoluprácu - podnikanie obce a založenie obecného podniku (poľnohospodárske, lesnícke a verejnoprospešné činnosti) - finančné príležitosti PRV a IROP 2014 – 2020 	<ul style="list-style-type: none"> - malý záujem o rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných - vysoká miera nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves nad celoslovenským priemerom
---	---

1.3.4 Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu

Dôležitým a určujúcim faktorom rozvoja cestovného ruchu je blízkosť Národného parku Slovenský Raj a z hľadiska dostupnosti územia aj blízkosť medzinárodnej trasy turistickej dopravy Poľsko - Poprad - Vernár - Dobšiná - Rožňava - Maďarská republika. Betlanovce plnia úlohu predpolia Národného parku Slovenský Raj.

Mimoriadne hodnoty prírodného prostredia okolia obce reprezentované **NP Slovenský raj**, vytvára výhodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu a turizmu medzinárodného významu. Obec Betlanovce sa rozprestiera v bezprostrednej blízkosti obce Hrabušice a centier cestovného ruchu Podlesok a Hrabušická Píla v chránenom území Národný park Slovenský raj. **Avšak pre ďalší rozvoj cestovného ruchu je nevyhnutným predpokladom riešenie odpadových vôd priamo v obci a vybudovanie kanalizácie a ČOV.**

Slovenský raj tvorí severnú časť Spišsko-gemerského krasu a predstavuje z hľadiska zachovalosti a koncentrácie prírodných hodnôt jedno z najvýznamnejších území Slovenskej republiky. Národný park má rozlohu 197,63 km² a jeho ochranné pásme 130,11 km².

Podľa Marketingovej stratégie destinácie NP Slovenský raj Slovenský raj má svoju vlastnú značku³ od januára 2014. Je ňou logo destinácie, ktoré vzniklo v rámci projektu

³ Nový symbol destinácie Slovenský raj odráža dva základné piliere svojej identity – dva základné stavebné kamene Slovenského raja – faunu a flóru. Spojením týchto dvoch elementov vytvára silnú a jasnú identitu, no jednoduchú, pochopiteľnú a samo vysvetľujúcu. Hory a kopce vizuálne prepojené so zalomenou riekou, symbolizujúcou vodopád, a jazero spolu vytvárajú hlavu líšky či vlka, typických zástupcov Slovenského raja, a poukazujú tak na dokonalú súhru fauny a flóry v Slovenskom raji.

„Integrovaná propagácia infraštruktúry cestovného ruchu a ponuky aktivít na území Mikroregiónu Slovenský raj“ a má za cieľ reprezentovať komplexnú ponuku destinácie pod jednotnou silnou značkou.

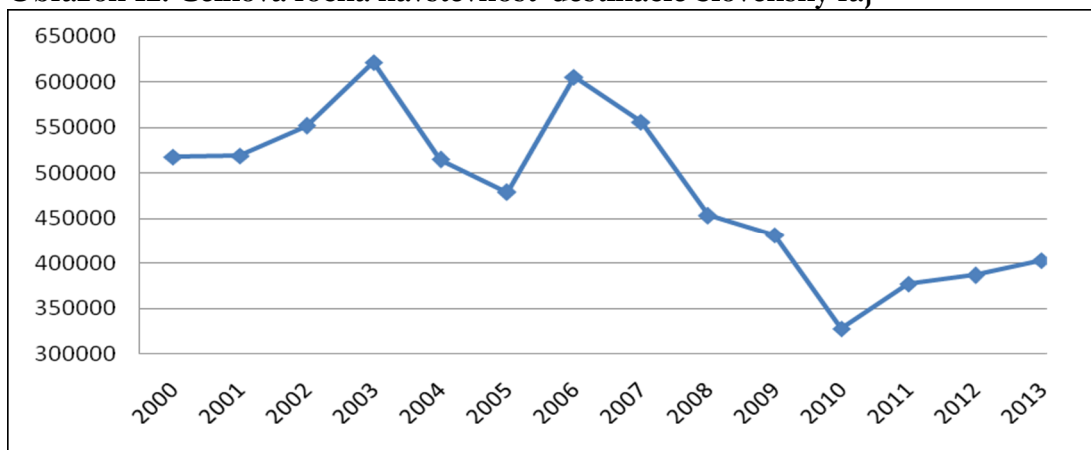
Obrázok 11: Značka destinácie Slovenský raj

Zdroj: Mesto Spišská Nová Ves

Slovenský raj je druhým najnavštevovanejším NP na území Slovenska a je navštevovaný počas celého roku.

Obrázok 12: Celková ročná návštevnosť destinácie Slovenský raj

Zdroj: Marketingová stratégia destinácie NP Slovenský raj, 2014

NP Slovenský raj je územie s mimoriadnymi prírodnými a esteticko-krajinárskymi hodnotami (tiesňavy, bralá, priepasti, podzemné krasové útvary, jaskyne a vodopády). Jeho územie sprístupňuje okolo 300 km značkovaných turistických chodníkov a niekoľko cyklotrás. Prechod tiesňavami umožňujú zabudované technické zariadenia – rebríky, mostíky, lavičky, stúpačky, reťaze a iné.

Nachádza sa tu 11 národných prírodných rezervácií a 8 prírodných rezervácií.

Betlanovce ležiace na severnej hranici (v ochrannom pásme) Národného parku Slovenský raj, využívajú turisti ako východisko do rokĺn Suchá Belá, Piecky, Veľký Sokol, Kláštoriná rokĺna. 16 kilometrov dlhým kaňonom Prielomu Hornádu sa z turistického centra Podlesok turista dostane do významného strediska cestovného ruchu Čingov, známeho aj archeologickým náleziskom. História dýcha aj Kláštorisko, ktoré sa stalo Skalou útočišť a obyvateľov Betlanoviec a okolitých obcí pred krvilačnými Tatármi.

Betlanovce spadajú do Chráneného vtáčieho územia Slovenský raj vyhláseného Vyhláškou MŽP SR 3/2011 Z.z.

Obec má v katastrálnom území umiestnený areál betlanovských kaštieľov, kostol sv. Kozmu a Damiána a pozostatkov župného domu. Kaštiele sú v súčasnosti v súkromnom vlastníctve a župný dom je v stave uzavretej ruiny. Tieto objekty predstavujú vzhľadom na architektonickú a kultúrno-historickú hodnotu mimoriadny turistický potenciál, ktorý je v súčasnosti nevyužívaný. V susednom Spišskom Štiavniku je areál kaštieľa, ktorý je v procese adaptácie na turisticko-agrárne zariadenie.

V katastri obce sa nachádzajú aj objekty kultúrnych pamiatok, väčšina v súkromnom vlastníctve a v štátnom Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok (ÚZKP) je evidovaných celkom 5 objektov, ktoré je možné využívať v rozvoji kultúrneho turizmu:

- Kostol sv. Kozmu – Damiána,
- Renesančný kaštieľ,
- Barokový dom,
- Klasicistická kúria,
- Dedinská krčma.

Uvedené KP sú ďalej popísané v časti Kultúra, šport a infraštruktúra.

Obec Betlanovce má potenciál pre rozvoj športovo-turistického, kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu i agroturistiky.

Betlanovce patria do **Spišského regiónu CR** (definovaného podľa ÚP VÚC Košického kraja), do subregiónu **Hornádska kotlina** spolu s obcami a strediskami:

- *Smižany so strediskom CR Košiarňy Briežok, Smižianska Maša*
- *Spišské Tomášovce so strediskom CR Čingov,*
- *Hrabušice so strediskami CR Hrabušická Píla a Podlesok,*
- mesto Spišská Nová Ves.

Hlavným zámerom rozvoja rekreácie a cestovného ruchu v Slovenskom raji je podľa územných plánov dotvoriť funkčno-priestorový systém rekreácie a cestovného ruchu dobudovaním existujúcich a vytváraním siete nových komplexne vybavených a na celoročnú prevádzku orientovaných stredísk CR.

Za účelom dosiahnutia tohto cieľa v území Slovenského raja sa v postupných časových a vecných horizontoch navrhuje:

- **Komplexné dobudovanie** (najmä dopravnej a technickej infraštruktúry) a rozvoj existujúcich **stredísk cestovného ruchu medzinárodného a národného významu**. Skvalitniť ich ponuky služieb a zamerať sa na tvorbu zaujímavých tematických produktov a programov.

- Podporovať **budovanie nových stredísk a zariadení**, ktoré budú vedieť využiť a zhodnotiť lokálne špecifika prostredia, nových komplexných lokalít cestovného ruchu medzinárodného a národného významu.
- **Využívanie rázovitého vidieckeho osídlenia** pre voľnočasové aktivity na vidieku s rôznymi rekreačnými činnosťami a s možnosťou ubytovania v rodinách, vo vidieckych domoch alebo v účelových komerčných ubytovacích zariadeniach postavených v tomto vidieckom prostredí.

Pre túto formu cestovného ruchu využívať predovšetkým malé obce s trvalým poklesom počtu obyvateľov v kvalitnom a atraktívnom prostredí so zachovanou ľudovou architektúrou, ktoré nemajú predpoklady pre vytváranie ekonomických aktivít v iných hospodárskych oblastiach.

V území turistickej destinácie Slovenský raj aktívne pôsobí organizácia destinačného manažmentu Oblastná organizácia CR Slovenský raj & Spiš, ktorej však obec Betlanovce nie je členom. Činnosti OOCR sú zamerané najmä na destinačný manažment, na tvorbu produktov CR a na marketing a propagáciu destinácie Slovenský raj, ktorého obec je súčasťou. Podobné zameranie činností má aj Združenie právnických osôb – Mikroregión Slovenský raj, ktorého Betlanovce sú členom. Najmä OOCR Slovenský raj & Spiš je vytvorená inštitucionálna a finančná podpora rozvoja cestovného ruchu v území na báze spolupráce a partnerstva súkromného sektora a samospráv v území.

1.3.5 SWOT analýza – Cestovný ruch

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - kataster obce v blízkosti územia NP Slovenský raj - potenciál pre rozvoj vidieckeho turizmu/agroturizmu - v obci a katastri sa nachádzajú kultúrne a historické pamiatky - kataster obce vhodný pre rozvoj pešej turistiky, cykloturistiky i bežeckého lyžovania - vybudovaný a ponúkaný tenisový kurt a malé ihrisko - organizovanie tradičných podujatí, ktoré lákajú návštevníkov - chov koní a jazdiareň (Akron) - v obci sú aktívne dve hudobné skupiny 	<ul style="list-style-type: none"> - nízka návštevnosť obce/počet prenocovaní v k.ú. obce - málo možností pre ubytovanie a stravovanie návštevníkov, turistov - chýba vlastná turistická propagácia obce, nedostatočný marketing obce - obec nie je členom OOCR Slovenský raj & Spiš - málo obyvateľov ponúkajúcich služby využiteľné pre rozvoj CR - málo vybudovaných a značených cykloturistických chodníkov v katastri obce - nedobudovaná športová i kultúrna

<ul style="list-style-type: none"> - Obec je členom Mikroregiónu Slovenský raj 	<p>infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - nevysporiadané pozemky pre aktivity v CR - nízka zainteresovanosť obyvateľstva na rozvoji CR
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - prírodné danosti územia obce v NP Slovenský raj pre rozvoj CR – výhodná poloha - splav Hornádu - vstup obce do OOCR Slovenský raj & Spiš - rozvoj cykloturistiky - estetizácia a zatraktívnenie obce - využitie grantových schém pre rozvoj aktivít v CR - zapojenie sa do regionálnych aktivít rozvoja CR - strategické dokumenty rozvoja územia Slovenský raj – napĺňanie ich cieľov - Marketingová stratégia NP Slovenský raj – napĺňanie cieľov 	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudovaná kanalizácia ČOV ako jeden z dôležitých predpokladov rozvoja obce - vysoká konkurencia a atraktivita blízkych lokalít v CR (Slovenský raj, Levoča, Vysoké Tatry,...), ako aj samotných okolitých obcí s vybudovanými strediskami CR (Podlesok...)

1.4 Dopravná a technická obsluha

1.4.1 Doprava a dopravné napojenie

Katastrálne územie obce Betlanovce leží **mimo významných dopravných koridorov**. Obec má dobrú dostupnosť do okresných miest Poprad (12,5 km) a Spišská Nová Ves (18,5 km).

Komunikačný systém zastavanej časti obce Betlanovce predstavuje priet'ah cesty č. III/018156, ktorý je zbernou komunikáciou funkčnej triedy B3, kategórie MZ 7,0/50. Na uvedený priet'ah sú dopravné napojené obslužné komunikácie funkčnej triedy C3, kategórie MO 3,5/30, MO 4,0/30, MO 4,75/30, MO 8,0/30 a MOU 6,0/30. Uvedené komunikácie v obci zabezpečujú dopravnú obsluhu objektov rodinných domov a technickej infraštruktúry zastavanej časti obce.

Kríženie miestnej komunikácie s vodným tokom Hornád je zabezpečené mostným objektom betónovej konštrukcie.

Do obce, ako koncovej obce okresu, bolo zrušených viacero spojov **verejnej autobusovej dopravy**, ktoré majú v dedine 2 autobusové zastávky. Obec chce na autobusových zastávkach postaviť 2 nové prístrešky. Po priet'ahu cesty č.: III/018156 sú vedené linky medzimestských linkových spojov. Intenzita dopravných prúdov je malá.

Miestne komunikácie – ich šírkové usporiadanie nevyhovuje bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, chýba vodorovné dopravné značenie. Na zúžených profiloch chýbajú výhybky a na konci obrátiská. Autobusové zastávky (2) nemajú doriešené nástupné plochy a pred obchodmi a kostolom chýbajú spevnené plochy, ktoré by slúžili ako odstavné a parkovacie plochy.

V obci je potrebné dobudovať miestne komunikácie pre uličku 3 a 5 a ďalej v rómskej osade a ku autokempingu. V centre obce chýbajú parkovacie miesta v počte cca 15 a pre zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky je potrebné osadiť spomaľovač v hornej časti obce smerom na Poprad.

Z hľadiska podpory rozvoja alternatívnych foriem dopravy, ako aj s cieľom zvýšenia bezpečnosti dopravy, chýbajú v obci **chodníky najmä okolo hlavnej cesty** – tak pre peších, ako aj cyklistické dopravné chodníky aj so spevneným asfaltovým povrchom, spájajúce obec s centrami CR – Podlesok - Hrabušice.

1.4.2 Energetické hospodárstvo

Obec Betlanovce je plne elektrifikovaná, VN i NN sieť je vedená v obci vzduchom.

Jednotliví odberatelia vo väčšej časti obce sú zásobovaní z jednej trafostanice TS0846-0001 Betlanovce TS Kaštieľ vo vlastníctve VSD a.s.. Odberatelia v južnej časti obce sú zásobovaní elektrickou energiou z trafostanice Hrabušice – Myto. Zásobovanie v tejto časti obce je značne poruchové.

Podľa ÚP obce sa doporučuje urobiť rekonštrukciu NN siete hlavne v tých úsekoch, kde vzdušná NN sieť prechádza cez strešníky na rodinných domoch, alebo iných objektoch v obci.

Verejné osvetlenie - rozvod verejného osvetlenia je urobený po stĺpoch vzdušnej NN siete. Meranie spotreby elektrickej energie pre verejné osvetlenie je umiestnené pri trafostaniciach, z ktorých je napojené verejné osvetlenie. ÚP obce odporúča rekonštrukciu verejného osvetlenia za účelom zníženia energetickej náročnosti verejného osvetlenia a skvalitnenia nočného osvetlenia v obci.

Pre rekonštrukciu, ale aj rozšírenie VO je vypracovaná štúdia, obec plánuje rekonštrukciu a rozšírenie prostredníctvom dlhodobej koncesnej zmluvy s prevádzkovateľom siete osvetlenia.

Obec je celá plynofikovaná, plynové prípojky chýbajú v rómskej osade. Obcou prechádza VTL plynovod vedúci do regulačnej stanice (RS) v Hrabušiciach, odkiaľ je vedený 100 kPa STL plynovod do obce.

Súčasná kapacita pre obec vyhovuje a je dostatočná aj pre jej ďalší rozvoj.

1.4.3 Telekomunikácie

Obec je súčasťou Regionálneho technického centra Východ (**Slovak Telekom**). Jednotliví účastníci v obci sú v súčasnosti napojení telekomunikačnými prípojkami zo vzdušnej telekomunikačnej siete.

V obci je **zavedený internet** (chýba zavedenie v kultúrnom dome), obcou prechádza **dial'kový kábel a dial'kový optický kábel (DOK)**. V obci je dobré pokrytie signálmi Orange, T – mobil, O₂.

Miestny rozhlas je ovládaný z rozhlasovej ústredne situovanej v budove kultúrneho domu. Odtiaľ je vyvedený vzdušne na samostatných oceľových podperách, na ktorých sú osadené reproduktory.

Príjem televízneho signálu je zabezpečený pomocou televíznych antén osadených na strechách domov. Obec je pokrytá televíznym signálom z vysieläča Kráľova hoľa. V obci je možný príjem televízneho signálu aj cez satelit a telekomunikačnú sieť Slovak Telekom (zdroj: ÚP obce Betlanovce).

1.4.4 SWOT analýza – Doprava, dopravná a technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<u>Doprava a dopravná infraštruktúra:</u> <ul style="list-style-type: none">- obec dostupná (osobná i verejná doprava, autobusové spoje postačujú, zastávky postačujú) <u>Technická infraštruktúra:</u> <ul style="list-style-type: none">- obec plynofikovaná- obec elektrifikovaná- príprava na rekonštrukciu a rozšírenie verejného osvetlenia	<u>Doprava a dopravná infraštruktúra:</u> <ul style="list-style-type: none">- nedokončená rekonštrukcia miestnych komunikácií, nedobudované miestne komunikácie- chýbajú v obci chodníky, cyklo dopravné chodníky- chýbajú v obci spomaľovače automobilovej dopravy, vodorovné dopravné značenie- chýbajú parkovacie miesta v centre obce

	<p><u>Technická infraštruktúra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - potreba rekonštrukcie a rozšírenia energeticky efektívneho verejného osvetlenia - nezavedený internet v budove kultúrneho domu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - výstavba cyklo ciest v spolupráci so susednými obcami - využitie OZE v nových objektoch 	<ul style="list-style-type: none"> - poruchovosť pri odbere elektrickej energie (južná časť obce) - vysoká energetická náročnosť prevádzky verejného osvetlenia i budov obce

1.5 Bývanie, občianska vybavenosť a služby

1.5.1 Bývanie

Obec predstavuje obytný satelit miest Spišská Nová Ves a Poprad, funkčne a priestorovo je naviazaná na susednú väčšiu obec Hrabušice. Z hľadiska využívania územia ide teda predovšetkým o bývanie v rodinných domoch so základnou občianskou vybavenosťou.

V obci sa podľa SODB 2011 (novší údaj nie je k dispozícii) nachádza 148 obývaných bytov, z toho 135 rodinných domov a 6 bytových domov. Najviac bytov bolo vybudovaných v období rokov 1946 – 1990 (viac ako 61%), pričom z nich najviac bolo postavených do roku 1960 (takmer 33% všetkých bytov v obci).

Viac ako polovica zo všetkých bytov (53%) má 4 alebo 5 a viac obytných miestností.

Podľa veľkosti obytnej plochy prevažujúca je rozloha bytov 40-80 m² (57%); 15% bytov má rozlohu väčšiu ako 81 m², pričom z nich 43% má rozlohu väčšiu ako 100 m².

Podľa typu kúrenia je rovnaký podiel bytov s ústredným lokálnym a iným typom kúrenia. Prevažuje vykurovanie plynom (61%), no v značnej miere je využívané aj vykurovanie pevným palivom (viac ako 1/3 bytov – 34,7%).⁴

18% sú neobývané byty (dvojnásobná hodnota v porovnaní s celým okresom SNV – 9%).

V súlade s územným plánom obce (2014), sú na výstavbu rodinných domov navrhované dve lokality a to územný celok 12 a 13 (ÚC 12 a ÚC 13). Rozvoj bývania v navrhovaných IBV môžu podporiť súkromní developeri. Obec nemá zdroje ani kapacity vystupovať v roli investora.

⁴ Zdroj: ŠÚ SR – Základné údaje zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 – Byty v SR, krajoch, okresoch a obciach

Tabuľka 23: Byty podľa obývanosti a typu

Byty spolu	Obývané				Neobývané	S nezistenou obývanosťou
	Spolu	podľa typu				
		Rodinné	Bytové	Iné		
181	148	135	6	6	33	0

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 24: Byty spolu podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a neskôr	nezistené
Počet bytov	34	90	14	4	35

Zdroj: SODB 2011

Na brehu rieky Hornád, okolo komunikácie smerom do Betlanovskej doliny, sa nachádza **rómska osada s počtom domov 35 a s počtom obyvateľov 296**. Rozvoj tejto časti bol v minulosti dosť živelný, v súčasnosti sú už stavebné činnosti legálne a obcou koordinované.

Vzhľadom na národnostné a etnické zloženie obyvateľstva prekračuje obývanosť domov v obci požadovaný štandard 3,1 obyvateľa/byt (Inštitút urbanizmu a územného plánovania URBION, 2011) a prekračuje aj požadovaný koeficient 340 bytov na 1000 obyvateľov, ako to vyplýva zo Závaznej časti Územného plánu VÚC Košického kraja, čo je jeden z dôvodov potreby rozvoja bývania v obci, najmä rozvoja IBV pri zachovaní vidieckeho charakteru obce Betlanovce.

1.5.2 Nový obecný úrad a ďalšia občianska vybavenosť

Obec plánuje **výstavbu novej multifunkčnej budovy obecného úradu v centre obce**. V súčasnosti obecný úrad sídli v budove spolu s MŠ v malých, až stiesnených priestoroch bez možností zasadnutí, verejných aktivít a stretnutí. Podľa vypracovanej štúdie je návrh vybudovať **objekt v centre obce**, ktorý bude

- slúžiť pre služby obce a obecného úradu, pre komunitné činnosti a aktivity,
- bude priestorom pre knižnicu, klub mladých, informačné centrum, internetovú kaviareň,
- jeho súčasťou bude aj objekt novej požiarnej zbrojnice.

V obci sa nachádzajú predajňa potravín COOP Jednota a Pohostinstvo. Ďalej sa tu nachádza objekt požiarnej zbrojnice, ktorý nespĺňa náležitosti budovy požiarnej zbrojnice a v súčasnosti slúži len pre umiestnenie techniky, ďalej Dom smútku – Dom Nádeje s cintorínom, na ktorom je potrebná oprava oplatenia (starej i novej časti oplatenia cintorína).

Tabuľka 25: Občianska vybavenosť a služby v obci Betlanovce a v najbližších obciach

Obec	Pošta	Komerčná banka	Bankomat	Káblková TV	Potraviny	Predajňa nepotrav. tovaru	Predajňa pohonných látok	Auto servis
Betlanovce	nie	nie	nie	nie	áno	áno	nie	nie
Hrabušice	áno	nie	nie	áno	áno	áno	nie	áno
Smižany	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno
Sp. Nová Ves	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno
Poprad	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie KRI, Košice

1.5.3 Školstvo a školská infraštruktúra

V obci sa nachádza jedna materská škola (MŠ) v zriaďovateľskej pôsobnosti obce so stálou a naplnenou kapacitou detí 20 a počtom učiteľov k 31.12.2014 – 2.

V ÚP obce je plánovaná nová MŠ umiestnená priamo v rómskej osade na pozemku obce Betlanovce.

Tabuľka 26: Vývoj počtu žiakov MŠ

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet žiakov	20	20	20	20	20

Zdroj: ŠÚ SR

V Betlanoviach nie je základná škola a deti z obce dochádzajú do základných a stredných škôl do Hrabušíc (2 km) a do okresných miest Sp.Nová Ves a Poprad, podľa možností a zamestnania rodičov.

1.5.4 Sociálne služby a zdravotná starostlivosť

V obci sa nenachádza žiadne zariadenie poskytujúce ani sociálne, ani zdravotnícke služby, ani lekáreň. Tieto sú obyvateľom obce poskytované najbližšie v Hrabušiciach (2 km) a v blízkych okresných mestách Sp.Nová Ves (18,5 km) a Poprad (12,5 km).

Najbližšie sídla staníc záchrannej zdravotnej služby sú v Poprade a v Spišskej Novej Vsi.

Obec poskytuje v spolupráci so Spišskou katolíckou charitou terénnu sociálnu službu – opatrovateľskú službu (2-mi opatrovateľkami) podľa požiadaviek obyvateľov. Starostlivosť o seniorov, starých a chorých ľudí je zabezpečovaná v obci najmä rodinami a rodinnými príslušníkmi.

Obyvatelia obce –seniori/dôchodcovia využívajú a majú možnosť objednať si obedy v MŠ. Kapacita a moderná vybavenosť kuchyne v MŠ umožňuje pripravovať aj väčší počet obedov, ako je kapacita samotnej škôlky.

Obec aj napriek pomerne početnej rómskej komunite nevykonávala terénnu sociálnu prácu, ani komunitné činnosti, ktoré môžu byť zriadené v novej budove obecného úradu, ktorého výstavbu obec plánuje v plánovacom období 2016 – 2020.

1.5.5 SWOT analýza – Bývanie, občianska vybavenosť, služby

Silné stránky	Slabé stránky
<p><u>BÝVANIE A ĎALŠIA VYBAVENOSŤ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Územný plán obce navrhuje rozvoj bývania, najmä IBV - dobrá poloha a dostupnosť obce pre bývanie na vidieku (blízkosť okresných miest PP, SNV) - vybudovaná technická infraštruktúra v obci (plyn, električka/energie telekomunikácie) - postačujúca (zatiaľ) základná občianska vybavenosť <p><u>ŠKOLSTVO</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - materská škôlka v obci so stabilizovanou kapacitou (20) už viac rokov - nárast počtu detí - v obci pôsobí v činnostiach a aktivitách s mládežou kresťanské spoločenstvo mládeže – eRko <p><u>SOCIÁLNE A ZDRAVOT. SLUŽBY</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - možnosť varenia obedov pre dôchodcov v rámci kapacít kuchyne MŠ - poskytovanie opatrovateľskej starostlivosti (SKCH, 2 opatrovateľky) - poskytovanie služieb ADOS 	<p><u>BÝVANIE A ĎALŠIA VYBAVENOSŤ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chýbajú pripravené pozemky pre rozvoj bývania, chýba pripravená infraštruktúra. - 18% sú neobývané byty/domy. - v obci chýba nová budova obecného úradu s priestormi pre ďalšie činnosti a služby obyvateľom - chýba požiarna zbrojnica <p><u>ŠKOLSTVO</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chýba MŠ pre rómske deti (ÚP navrhuje priamo v osade) <p><u>SOCIÁLNE A ZDRAVOT. SLUŽBY</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vysoké % neprispôsobivých osôb a obyvateľov zo sociálne znevýhodneného prostredia - opatrovateľská služba poskytovaná dodávateľsky, obec nemá vlastné opatrovateľky - nie sú vytvorené podmienky pre prácu s neprispôsobivými osobami, rodinami v ťažkých životných situáciách, problémovými deťmi a mládežou - chýbajú komunitné činnosti (zámer v novom vybudovanom centre) - chýbajú voľnočasové aktivity pre starších obyvateľov - najbližšie školy, zdravotnícke služby vrátane lekárne a sociálne služby sú v Hrabušiciach – 3 km, potom v Sp. N. Vsi – 18,5 km a v Poprade – 12,5 km

Príležitosti	Ohrozenia
<p><u>BÝVANIE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia neobývaných RD pre účely bývania - rozvoj chalupárstva (blízkosť NP Slovenský raj) - možnosť finančnej podpory bývania zo ŠFRB <p><u>ŠKOLSTVO</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zaujímavá ponuka pre štúdium na stredných a vysokých školách v blízkom okolí <p><u>SOCIÁLNE A ZDRAVOT. SLUŽBY</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sociálne služby a odborná zdravotná starostlivosť v blízkom meste - rozvoj komunitných činností vo vybudovanom obecnom centre - podpora a rozvoj dobrovoľníctva a svojpomocného riešenia problémov v sociálnej oblasti - efektívnejšie využívanie pracovníkov formou aktivačných prác aj v sociálnych službách - využívanie externých finančných zdrojov – štrukturálne fondy EÚ, štátne a súkromné granty 	<p><u>BÝVANIE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - odchod obyvateľov za prácou mimo obec a región - konkurencia v rozvoji bývania obcí, ktoré sú bližšie k okresnému mestu (Hrabušice, Smečany, Sp. Tomášovce, Letanovce, Spišský Štiavnik....) - nedostatok finančných zdrojov obce na odkúpenie neobývaných RD pre ich ďalšiu rekonštrukciu a ponuku na bývanie, podnikanie <p><u>SOCIÁLNE A ZDRAVOT. SLUŽBY</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nezáujem prijímateľov o sociálne služby (opatrovanie, terénne sociálne služby) – finančná nedostupnosť pre starších, chorých, osamotených - nedostatok finančných prostriedkov na úrovni samosprávy na výkon sociálnych služieb a komunitných činností

1.5.6 Kultúra, šport a infraštruktúra

1.5.4.1 Kultúra - kultúrna infraštruktúra a podujatia

Kultúrnym stánkom obce Betlanovce je zrekonštruovaný Kultúrny dom, ktorý sa nachádza v centre obce. Zrekonštruovaná budova kultúrneho domu vyžaduje modernizáciu interiérov a ich vybavenie pre polyfunkčné využitie (spoločenské udalosti, kultúrne i športové/pohybové aktivity) a zavedenie internetu.

Obec tiež obnovila činnosti **obecnej knižnice**, ktorá v obci bola, avšak sa istý čas nevyužívala.

V nedávnej minulosti sa organizovali podujatia, ktoré mali veľmi dobré meno v širokom okolí ako „Katarínska zábava“ v Hoteli Slovenský raj, „Juniálesy“ pod holým nebom, ktoré boli

spojené s pestrým programom pre deti (MDD) i dospelých (skupina historického šermu YAGO, folklórne skupiny, skupina moderného tanca) a s voľnou tanečnou zábavou.

Vyššiu návštevnosť a regionálny dopad má v obci organizovaná **Letná zábava** s účasťou viac ako 1000 ľudí, na ktorej hrajú domáce hudobné skupiny SPIRIT a PRODISK, ako ja ďalšie pozvané umelecké a hudobné telesá zo širšieho regiónu.

Medzi Betlanovčanmi boli do roku 2010 obľúbené obcou organizované poznávacie zájazdy (Bojnice, Orava, Krásna Hôrka, Červený kláštor, Banská Štiavnica, a mnohé iné kúty Slovenska), o ktoré však výrazne klesol záujem. Špeciálne pre deti sa každoročne organizuje Mikuláš i Karneval na Pade v prípade, že to počasie umožňuje (prírodný ľad).

Neoddeliteľnou súčasťou kultúrneho života obce je cirkevný a duchovný život. Na mnohé cirkevné sviatky sa obyvatelia spoločne pripravujú a snažia sa o ich čo najdôstojnejší a slávnostný priebeh. K tomu významne prispieva aj činnosť **cirkevného speváckeho zboru**, ktorý usporadúva v obci **Vianočný koncert**, a ktorý bol už viackrát na hostovaní v kostoloch okolitých obcí.

1.5.6.2 Kultúrne pamiatky obce

Podľa územného plánu obce sa z kultúrno-historického hľadiska v území obce v súčasnosti nachádzajú len fragmenty pôvodných krajinných štruktúr, ako **kostol so záhradou, kaštieľ a kúrie s pôvodným parkom** (pri areáli autokempingu v minulosti existoval pôvodný mlyn; zdroj: ÚP obce), či **kríže** označujúce začiatok a koniec obce a hranice cintorínov.

Podnetom pre zriadenie prechádzky môže byť cesta od kaštieľa v Betlanovciach k areálu kaštieľa v Spišskom Štiavniku s využitím prírodných daností a histórie ako „Biskupská cesta“.

V Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok sa v Betlanovciach nachádzajú:

Kostol sv. Kozmu a Damiána (v ÚZKP od 1963)

Kostol – pôvodne gotický sa spomína už v roku 1309. Z pôvodného stavu sa zachovala gotická dispozícia a obvodové murivo. Zaklenutie pochádza z druhej polovice 18. storočia, loď z 20. storočia. Jednolodový priestor je s rovným uzáverom presbytára a predstavanou vežou s pristavanou sakristiou.

Kultúrna pamiatka je v dobrom stave a využíva sa na kultové účely.

Vlastník KP: Rímsko-katolícky farský úrad, Hrabušice.

Kaštieľ (v ÚZKP od 1963)

Renesančný kaštieľ v strede obce dal postaviť 1564-1568 Peter Feigel a Helena Bobstová-Bethlenfalvyová, čo dokazuje dvojica erbov na prvom poschodí pri vstupe na pavlač. Posledné opravy sú z 1955-1960, keď zrekonštruovali aj pavlač.

Charakteristickým znakom tohto kaštieľa je, že na rozdiel od ostatných renesančných kaštieľov na Slovensku nie je opevnený. Približuje sa skôr vile – letnému sídlu. Je to dvojpodlažná bloková stavba s dvojtraktovou dispozíciou. Fasády členia na prízemí a na poschodí pozdĺžne okná s kamennými renesančnými ostentami a rímsami v suprafenestrách. Na úrovni prvého poschodia obieha drevená pavlač s parapetom. Pavlač bolo možné zrekonštruovať na základe odtlačkov

konzol viditeľných v murive. Prvé poschodie ukončuje podstrešná rímsa a bohato členená ranorenesančná oblúčiková atika.

Vstupná sieň má valenú klenbu so zložitým obrazcom lunet s hrebienkami. V ostatných miestnostiach sú renesančné a barokové klenby, ktoré nahradili v 18. stor. drevené stropy.

Objekt vyžaduje opravu.

Vlastník KP: Hvang Jozephine a Matthews Andrew, Veľká Británia

Barokový dom (v ÚZKP od 1963)

Barokový dom (Malý kaštieľ) je baroková stavba z druhej polovice 18. storočia, posledná úprava pochádza z 20-tych rokov 20. storočia. Prízemná obdĺžna stavba s predstaveným portikom, ukončeným trojuholníkovým tympanom, strecha je šindľová, manzardová. Fasády sú členené pilastrami so štylizovanými ornamentálnymi hlavicami. Miestnosti majú kláštorňé klenby so zrkadlom a štukovou ornamentikou. Nad oknami sú segmentové rímasy dekorované ornamentikou.

Vlastník KP: Perez Lopez, Patric Jose, Van Zyst Tanya Alexandra Maria, Anglicko

Kúria (v ÚZKP od 1963)

Kúria pochádza zo začiatku 19. storočia. Je to klasicistická stavba, upravená v 20. storočí. Objekt tvorí prízemná, obdĺžniková stavba s plechovou valbovou strechou, so stredným rizalitzom a portikom ukončeným tympanom. Fasády sú celkom hladké. Miestnosti sú plochostropé.

Vlastník KP: Albiston Christopher Charles Kennedy, Caroline Mila Albiston Christopherova, Veľká Británia

Dom Ľudový s krčmou (v ÚZKP od 1993)

Kultúrne pamiatku „Dedinská krčma“ tvorí zrubová stavba zo začiatku 20. storočia so zachovanými pôvodnými konštrukčnými prvkami. Je hodnotným dokladom vývoja ľudovej architektúry a dokumentom spoločenskej a materiálnej kultúry vidieckych živnostníkov na Spiši.

Vlastník KP: Žofia Rušinová, Betlanovce

Kultúrne pamiatky však vzhľadom na skutočnosť, že

- sú v **zlom stavebno-technickom až havarijnom stave,**
- sú v **súkromných rukách,**

nie sú sprístupnené verejnosti, ani inak nie sú využívané napr. pre rozvoj cestovného ruchu.

Historickou výnimočnosťou a jedinečnosťou v obci je zrúcanina Stoličného domu (župného domu) - sídlo 10tich spišských kopijníkov, medzi areálom kostola a areálom kaštieľov, ktorý je v majetku obce Betlanovce. Ten však nie je zapísaný v katastri ako objekt/stavba, čo je vážnou prekážkou pri príprave projektov na jeho ďalšie využívanie a získanie externých zdrojov na jeho rekonštrukciu. V súčasnosti sú múry uzavreté, objekt nie je zastrešený a nevyužíva sa.

V blízkosti Stoličného domu **obec plánuje výstavbu nového objektu obecného úradu** s využitím aj priestorov zakonzervovaného Stoličného domu.

V areáli autokempingu je pôvodný mlyn a zvyšky technických objektov.

Okrem spomínaných pamiatkových objektov sa v obci nachádza viacero zachovaných objektov bývania zemianskej šľachty. Tieto objekty patria súkromným vlastníkom a sú využívané na bývanie.

1.5.4.3 Šport a športová infraštruktúra

Obec Betlanovce v rámci svojich možností maximálne podporuje športové aktivity mládeže i dospelých a vytvára podmienky pre športovanie a pohybové aktivity svojich občanov, či turistov v kolektívnych aj individuálnych športoch.

Významne sa v obci rozvíja **Stolný tenis** a získava si čoraz väčšiu obľubu najmä u detí i dospelých. K jeho popularite prispievajú veľmi dobré športové výsledky. V súčasnosti Stolný tenis má dve družstvá, ktoré hrajú 5. a 6. ligu Spiš. Betlanovce hrajú v stolnom tenise okresnú súťaž najmladšieho a mladšieho žiactva a 2.ligu starších žiakov. V sezóne 2015/2016 na Majstrovstvách Spiša významnými úspechmi v tomto **perspektívne sa rozvíjajúcom športe** boli:

- majsterka Spiša starších žiakov a tiež jej 11 umiestnenie v rámci kraja,
- majsterky Spiša v štvorhre,
- 3.miesto dorastenky,
- 2. miesto najmladší žiaci,
- 2.a.3 miesto mladší žiaci,
- 1.miesto v štvorhre mladší žiaci.

Mladší a najmladší žiaci tiež získali prvé priečky (1.2 i 3 miesto) v rámci Okresnej súťaže.

V Betlanovciach je v centre obce postavený a využívaný **tenisový kurt**. Je plne využitý počas celej letnej sezóny nie len na tenisové, ale aj na nohejbalové turnaje a k dispozícii je požičovňa športového náradia.

P

o rok 2010 sa v Betlanovciach vykonával aj aktívny hokej (betlanovskí amatérski hokejisti) s využívaním klziska s prírodným ľadom. Pre jeho ďalší rozvoj však nepostačovali podmienky na prírodnom ľade, ktorého prevádzka bola viazaná na počasie.

Deti v obci využívajú menšie ihrisko za Kultúrnym domom. Obec Betlanovce nemá futbalové ihrisko – plocha na jeho výstavbu bola využitá pre rozvoj bývania v obci. Územný plán obce Betlanovce vymedzuje priestor pre nové futbalové ihrisko, jeho potrebu v obci však bude potrebné prehodnotiť.

Do roku 2004/2005 bol v obci aktívny aj **Požiarňický šport** s pevnými medzinárodnými pravidlami CTIF, ktorými sa riadili regionálne súťaže a národné kolá až po Majstrovstvá Európy. Obec Betlanovce úspešne reprezentovali žiacke družstvá chlapcov i dievčat na mnohých pretekoch najmä v okrese Spišská Nová Ves. Trikrát sa úspešne prezentovali aj na medzinárodných pretekoch v Havířove a tiež na Halových majstrovstvách Slovenska vo Svite, kde obsadili 7. miesto. V súčasnosti sa požiarňický šport ďalej nerozvíja.

Keďže Betlanovská mládež navštevuje Základnú deväťročnú školu v Hrabušiciach, obec Betlanovce podporuje finančne aj športové aktivity ZŠ a to najmä účasť športových družstiev (ktorých platnými členkami sú najmä Betlanovské dievčatá) na rôznych regionálnych i celoslovenských súťažiach vo vybíjanej (medzinárodná súťaž v Poľsku, pohárová súťaž v Bratislave s 2. miestom). Obec tiež podporuje talenty v individuálnych športoch, ako je napríklad ľahká atletika, najmä nákupom športového oblečenia, či financovaním športového sústreďenia.

Obci chýba telocvičňa, ktorú má obec záujem zriadiť v podkroví Kultúrneho domu napr. pre účely aerobiku a iných telovýchovných aktivít a cvičení, ako aj **chýba multifunkčné ihrisko** pre celoročné využitie. Obec má priestorový potenciál pre vybudovanie/zriadenie externej telocvične ako novú službu/produkt pre návštevníkov Slovenského raja.

Zmodernizovaná kultúrna infraštruktúra a dobudovaná športová infraštruktúra je potenciálom a príležitosťou pre podporu rozvoja vidieckeho turizmu-kultúrneho turizmu, ako aj športového a zážitkového turizmu v obci a v destinácii Slovenský raj.

1.5.7 SWOT analýza – Kultúra, šport a infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - jedinečné pamiatky v obci, história Spišských kopijníkov - aktívne kultúrne a športové vyžitie v obci. - v obci pôsobia dve hudobné skupiny Spirit a Prodisk - rekonštruovaný Kultúrny dom - vybudovaný a využívaný tenisový kurt - založený Obecný športový klub a aktívny stolný tenis, organizovaná mládež - dobrá spolupráca obce a organizácií pri organizovaní spoločenského života v obci - organizovanie udalostí s regionálnym významom - využívané sezónne klzisko 	<ul style="list-style-type: none"> - chýba obecné multifunkčné centrum. - pamiatky obce nie sú aktívne zapojené do produktov CR - neexistuje priestor pre realizáciu rôznych druhov športu, chýba multifunkčné ihrisko, celoročne využívaného - chýba telocvičňa (zámer zriadenia v budove kultúrneho domu) - nízka informovanosť verejnosti o športových aktivitách a výsledkoch Betlanovčanov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - využitie kultúrnych pamiatok v turizme. - revitalizácia Stoličného domu - vybudovanie cyklo – turistických ciest, lyžiarskych bežeckých tratí - vybudovanie/zriadenie externej telocvične pre návštevníkov Slovenského raja - využívanie externých finančných zdrojov pre realizáciu kultúrnych a športových 	<ul style="list-style-type: none"> - strata záujmu obyvateľov o kultúrny a spoločenský život v obci - nedostatok finančných zdrojov na rozvoj kultúry a športu

podujatí	
----------	--

1.6 Životné prostredie

1.6.1 Prírodné a klimatické pomery

Podľa **geomorfologického členenia** SR (KOL., 2002) sa územie nachádza v Alpsko-Himalájskej sústave, podsústave Karpaty, provincii Západné Karpaty, podprovincii Vnútorne Západné Karpaty, a dvoch oblastiach a to

1. Fatransko-Tatranskej oblasti, geomorfologickom celku Hornádska kotlina, podcelku Vikartovská priekop,a
2. oblasti Slovenského Rudohoria, geomorfologickom celku Spišsko-gemerský kras, podcelku Slovenský raj.

Z hľadiska **geologickej stavby** (KOL., 2002) severné časti katastra náležiacie k Hornádskej kotline patria k vrchnej kriede a paleogénu vnútorných Karpát, ktorý je budovaný pieskovecami a vápnitými ílovcami flyša hutianskeho a zuberskeho súvrstvia a zlepencami, pieskovecami, vápencami, brekciami borovského súvrstvia. Južne časti náležiacie Slovenskému raju tvorí mezozoikum vnútorných Karpát so stredno – vrchno triasovými tmavosivými vápencami (gutensteinské) a dolomitmi (wettersteinské) a kremencami, pieskovecami a ílovitými bridlicami (lúžňanskeho a verfénkeho súvrstvia).

Pôdne pomery - podľa (KOL., 2002) v území prevládajú kambizeme prevažne nasýtené a to v podtype kambizeme pseudoglejové nasýtené s prechodom až k pseudoglejom modálnym a kultizemným. Menej rozšírené sú kambizeme modálne kyslé so sprievodnými kambizemami kultizemnými a rankrami. Druhým najrozšírenejším pôdnym typom sú rendzinové pôdy a to v podtypoch rendziny a kambizeme rendzinové.

Hydrogeologické pomery – územie obce patrí do povodia rieky Hornádu a úmoria Čierneho mora. Hlavným recipientom pozemkov v k.ú. Betlanovce je Hornád, do ktorého sa vlievajú potoky Teplično, Ždiar a Oľšovec z južnej strany a Gánovský a Vydrnícky potok zo severnej strany. Z hľadiska hydrogeologickej rajonizácie územie patrí do paleogénu Hornádskej a časti Popradskej kotliny s puklinovou priepustnosťou a mezozoika Slovenského raja a Havraních vrchov s príľahlým paleozoikom s krasovou a krasovo-puklinovou priepustnosťou.

1.6.2 Zložky životného prostredia

Voda a vodné hospodárstvo

Pitná voda

Obec je napojená na **skupinový vodovod Liptovská Teplička – Spišská Nová Ves**. Územím prechádza diaľkový vodovod do vodojemu v Hrabušiciach.

V južnej časti obce je vrt Teplično s kapacitou 25 l/s a využíva sa ako privod vody do skupinového vodovodu. **Kapacita zásobovania vodou je dostatočná aj pre ďalší rozvoj obce.**

Obec je v prevažnej miere napojená na spoločný vodovod, ale sú využívané aj súkromné zdroje vody (studne).

Odvádzanie a čistenie vôd

V obci je vybudovaná kanalizácia s prípravou prípojok. **Obec však nemá ČOV.** Na výstavbu ČOV v sume cca 470 tis. EUR má obec vypracovaný projekt a viac krát sa obec pokúšala získať externé zdroje na jej výstavbu (Envirofond, OP ŽP), avšak zatiaľ neúspešne.

V súčasnosti sa výstavba ČOV a odvádzanie dažďových vôd stáva prioritou obce s uchádzaním sa o externé zdroje aj v tomto programovom období EÚ 2014 – 2020.

Na vybudovanie dažďovej kanalizácie, ktorá je predpokladom pre vybudovanie chodníkov v obci, najmä okolo štátnej cesty prechádzajúcej cez obec, pripravuje v súčasnosti obec projektovú dokumentáciu.

Funkčná kanalizácia a ČOV je prvým predpokladom rozvoja obce v oblasti bývania, ako aj v oblasti rozvoja vidieckeho cestovného ruchu. Pri tom je potrebné zdôrazniť, že Betlanovce sú už len jediná (posledná) obec, ktorá nemá dobudovanú kanalizáciu s ČOV od prameňa Hornádu.

V území sú hygienické ochranné pásma I. a II. Stupňa. Celé územie je v hygienickom ochrannom pásme III. Stupňa.

Ovzdušie a hluk

Obec sa nachádza v čistom prostredí v blízkosti NP Slovenský raj, je plne plynofikovaná, aj keď viaceré domácnosti v zime kúria aj drevom a v obci, ani v jej blízkosti sa nenachádza žiadny zdroj znečistenia ovzdušia. V obci sa nenachádza ani zdroje hluku, teda Betlanovce nie sú ohrozované znečistením, či znečisťovaním ovzdušia, ani hlukom.

1.6.3 Odpadové hospodárstvo

Nakladanie s komunálnym odpadom je zabezpečované zberom odpadov a vyvážkou na organizované skládky. Realizujú ho firmy Brantner Nova, s.r.o. a Tatranská odpadová spoločnosť. Komunálny odpad je vyvážaný na riadenú, regionálnu skládku Kúdelník II. v Spišskej Novej Vsi.

V katastri je v prírodnom prostredí viacero čiernych skládok – najmä v blízkosti obce pri cintoríne, viacero menších skládok pri Hornáde. V časti Pod Briežkami je stará opustená ťažbová jama na ťažbu štrku/brizolitu. Dlhé roky tam existovala nelegálna skládka, ktorá je už v súčasnosti zlikvidovaná.

V obci sa za roky 2011 – 2015 vyprodukoval komunálny odpad v nasledovných množstvách (Zdroj: OcÚ Betlanovce):

- v roku 2011 spolu 54,64 t,
- v roku 2012 spolu 60,15 t,
- v roku 2013 spolu 78,74 t,
- v roku 2014 spolu 82,76 t,
- v roku 2015 spolu 91,67 t,

čo evidentne poukazuje na nárast produkcie komunálnych odpadov, pričom sa počet obyvateľov za sledované obdobie výrazne nemenil.

Príčinou môže byť zmena systému spoplatňovania odpadov zo žetónového na paušálny systém (vyššie poplatky). Pozitívom tejto zmeny je znížený počet čiernych skládok

V obci je zavedený **separovaný zber** odpadov. Separujú sa základné zložky – **papier, sklo, plasty, kompozitné obaly, kovové obaly** a to v množstvách za roky 2011 – 2015, ktoré uvádza nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 27: Separácia odpadu v tonách

Separované zložky KO		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Papier	2 091	1 623	1 844	3 489	2 700
2.	Sklo	4 151	5 436	3 707	4 577	4 042
3.	Plasty	2 943	3 227	3 476	3 980	4 569
4.	Kompozitné obaly	836	720	224	308	389
5.	Kovové obaly	1 650	934	700	87	8

Zdroj: Brantner Nova, s.r.o

Obec Betlanovce je členom SEZO – Spiš, združenie obcí, ktoré vzniklo v roku 2004. Jeho iniciátorom bola spoločnosť Brantner Nova, s.r.o. a jeho úlohou je vytvoriť dostatočný potenciál na realizáciu trvalo udržateľného a ekonomicky stabilného systému separovaného zberu odpadov v obciach a mestách združenia. Z dotačných prostriedkov bola realizovaná výstavba novej haly s triediacou linkou v Spišskej Novej Vsi a rekonštrukcia dotriedňovacej haly s novou triediacou linkou v Spišských Vlachoch, ako aj zakúpené bolo špeciálne zberové vozidlo s lisovacou nadstavbou, nádoby a vrecia na separovaný zber, propagačné materiály na spustenie separovaného zberu.

V obci sa v spolupráci so SEZO Spiš **začal zhodnocovať aj biologicky rozložiteľný odpad (BRO)**. Obec Betlanovce má vlastnú drvičku/štiepačku pre verenie zeleň a má záujem o zriadenie vlastného obecného kompostoviska s jeho umiestnením v súlade s ÚP obce, k čomu je však potrebné odkúpiť pozemky.

1.6.4 Územná ochrana prírody

Z hľadiska územnej ochrany prírody sa na území katastra nachádzajú osobitne chránené územia, a to **Národný park Slovenský raj** so svojim ochranným pásmom, vyhlásenom v roku 1988, kedy došlo k redukcii ochranného pásma pôvodne vyhlásenej chránenej krajinej oblasti v roku 1964 ako prvej CHKO na Slovensku.

Maloplošné chránené územia (prírodné rezervácie, chránené areály, či prírodné pamiatky) **sa tu nevyskytujú.**

V roku 2015 bola Nariadením Vlády SR, uzn. č. 690/2015 **schválená zonácia NP Slovenský raj, ako prvá na Slovensku**, ktorá upravila hranice územia NP a jeho ochranného pásma. NP Slovenský raj má po zonácii rozlohu 19 413,67 ha.

Intravilány obcí, teda aj obce Betlanovce, sú z hraníc NP vyňaté, čím sa významne zmiernila prísnosť podmienok ochrany územia NP Slovenský raj v zastavaných častiach obcí.

Súčasťou, resp. nadväzným krokom, bolo **schválenie Programu starostlivosti o NP Slovenský raj na roky 2016 – 2025 Nariadením Vlády SR, uzn. č. 696/2015**. Obdobie platnosti programu starostlivosti je totožné s plánovacím obdobím rozvoja obce a návrh tohto programu už bol zakomponovaný do Stratégie rozvoja územia Slovenského raja s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu 2015 – 2020 (2025) a táto stratégia je jedným z významných východísk Programu rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2020 (2022).

NP Slovenský raj bol v roku 2011 vyhlásený za **chránené vtáčie územie**, ktoré tak zasahuje aj do územia obce Betlanovce. Účelom chráneného vtáčieho územia je zabezpečiť priaznivý stav biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana čierneho, ďatľa čierneho, ďatľa trojprstého, orla skalného, jariabka hôrneho, kuvika vrabčieho, orla krikľavého, orla skalného, sokola sťahovavého, sovy dlhochvostej, tetrova hlucháňa, tetrova hoľniak, včelára lesného, výra skalného, žlny sivej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Mimo vlastného územia NP nie sú žiadne vyhlásené objekty a územia, lokality so sústredeným výskytom druhov rastlín a živočíchov. Územie vo vlastnom NP južne od severnej hranice NPR Prielom Hornádu s výnimkou lúčnych priestorov na lokalite Kláštorisko je zahrnuté do navrhovaného územia európskeho významu v rámci siete Natura 2000 SKUEV 0112 Slovenský raj.

Na území katastra Betlanoviec sa vyskytuje sedem biotopov európskeho a tri biotopy národného významu. Je potrebné si uvedomiť, že v zmysle Smernice Európskej komisie o biotopoch č. 92/43/EHS sa na ochranu biotopov vymedzuje špeciálna sieť NATURA 2000 (v katastri Betlanoviec zastúpená dvomi územiami európskeho významu Slovenský raj a Horný tok Hornádu, i chráneným vtáčím územím Slovenský raj.

Vyskytuje sa tu:

- **6 druhov chránených a 13 druhov ohrozených rastlín**
- **108 druhov chránených živočíchov.**

Biotopy a druhy sú v rôznom stave z hľadiska ich ochrany. Najzachovalejšie sú brehové porasty a tečúce vodné plochy a dlhodobu užívané partie lúčnych biotopov. Pasienky na ornej pôde sú z hľadiska stavu biotopov menej zachovalé. Lesné biotopy v území sú výraznejšie zmenené.

Podrobne sú biotopy a chránené, či ohrozené druhy popísané v MÚSES, 2012, ako súčasť ÚP obce Betlanovce.

1.6.5 Zeleň v obci a ekologicky významné segmenty

Podľa ÚP obce **zeleň v** zastavanom území obce tvorí významný podiel **hlavne v súkromných záhradách**. Ostatná verejná zeleň môže byť považovaná za historickú zeleň. Nachádza sa hlavne v centre obce okolo kostola a župného domu. V areáli kaštieľov je zeleň značne zdecimovaná a nachádzajú sa tam už len torzá zelene. Pôvodný park medzi kaštieľmi pozostáva už len z niekoľkých jedincov. V severnej časti areálu kaštieľov sú pozostatky zo záhrad (hlavne vysoká zeleň), z pôvodných záhrad sa už nič nezachovalo.

V obci sa nachádzajú viaceré plochy verejnej a vyhradenej zelene osobitnej hodnoty:

- **lipa malolistá pri kostole ako mohutný strom bývalého parku pri kaštieli (obvod kmeňa 480 cm, vek stromu 300 – 350 rokov),**
- **ďalšie dva solitéry vzrastlých líp a viac jedincov borovice,**
- **hodnotné staré bresty lemujúce cintorín, ako aj hodnotné solitéry pagaštanu a borovic,**
- **stromoradia pri kultúrnom dome, pri mlyne, pri cintoríne, pri ceste,**

Zaujímavým z hľadiska výskytu drevín i všeobecnej ekologickej hodnoty je opustený židovský cintorín s mohutnými lipami, brestami a borovicami, ktorý je zdevastovaný a zarastený bujnou vegetáciou tvoriacou genofondovú lokalitu.

1.6.6 SWOT analýza – Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - krajinársky hodnotné územie Betlanoviec - obec je v blízkosti NP Slovenský raj - lesy sú v dotykovej vzdialenosti od obce (lesy hospodárske i lesy ochranné) - kapacita pitnej vody postačuje dlhodobo aj z hľadiska rozvoja obce (bývanie) - Hornád – vodohospodársky významný tok - výskyt ekologicky významných prvkov v katastri obce aj mimo prírodných hodnôt NP Slovenský raj - výskyt hodnotnej historickej zelene - ÚP obce a návrhy pre skvalitnenie ŽP, návrhy na tvorbu zelene - vypracovaná PD na ČOV 	<ul style="list-style-type: none"> - chýba ČOV - nevybudovaná dažďová kanalizácia - zanášanie dna koryta rieky Hornád a nečistenie koryta s následkom vylievania toku (povodne) - chýbajú odvodňovacie rigoly pri nárazových zrážkach (stekanie zrážkovej vody z pasienkov) - nedostatok verejnej zelene na území obce, nedostatočná obnova a tvorba verejnej zelene na území obce (schnutie stromov) - zvyšujúca sa produkcia komunálneho odpadu - nízke environmentálne povedomie obyvateľov obce

<ul style="list-style-type: none"> - vypracováva sa PD na dažďovú kanalizáciu - zavedený separovaný zber komunálnych odpadov - zhodnocuje sa biologicky rozložiteľný odpad (BRO) v obci 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - zriadenie kompostoviska - revitalizácia krajiny v súlade s MÚSES (podklad ÚP) - obnova parku pri Stoličnom dome, tvorba zelene - obnova ovocných sádov - obnova ťaženia štrkov z rieky Hornád (prevencia povodní) - využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) pri novej výstavbe v obci - Uzn. Vlády SR č. 690/2015 schválená zonácia NP Slovenský raj (zmiernenie regulatívov pre rozvojové aktivity na území obce) 	<ul style="list-style-type: none"> - dopady zmeny klímy (najmä často sa opakujúce povodne - erózia na poľnohospodárskej pôde - stredné radónové riziko - oblasť zasahuje 6. stupeň seizmického ohrozenia

1.7 Bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce

Obec Betlanovce patrí do kompetencií Obvodného oddelenia Policajného zboru Spišská Nová Ves patriace pod Okresné riaditeľstvo PZ v Spišskej Novej Vsi. Činnosť polície je zameraná na ochranu poriadku, boj proti trestnej činnosti, odhaľovanie a objasňovanie priestupkov a činov. Zásahy polície v obci sú najčastejšie smerované na dodržiavanie verejného poriadku a riešenie drobných krádeží.

V obci, z hľadiska prevencie, chýba kamerový systém (na území obce nie je osadená ani jedna kamera) pre sledovanie verejného diania a verejného života v obci.

Obec sa uchádzala o externé zdroje na osadenie kamier, zatiaľ neúspešne, ktoré mali byť osadené na budove obecného úradu, na kultúrnom dome, pri hasičskej zbrojnici a na dome smútku.

Súčasťou bezpečnosti obce je aj **protipožiarna ochrana**. Obec Betlanovce spadá pod Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Košiciach a Okresné riaditeľstvo HaZZ v Spišskej Novej Vsi.

V obci pôsobí aj Dobrovoľný hasičský zbor s cca 40 členmi členskej základne vybavenú aj protipovodňovým vozíkom a v mieste sútoku potoka Teplično a Ždiar je vybudovaná malá vodná protipožiarna nádrž.

Najčastejšou príčinou požiarov na celom území NP Slovenský raj (až 163) je vypaľovanie trávy a suchých porastov, ďalej manipulácia s ohňom (22).

V obci Betlanovce však v porovnaní s okolitými obcami k požiarom nedochádza. Posledné požiare, kedy v obci horela hospodárska budova, bol v roku 2014. V roku 2015 boli zásahom DHZ hasené požiare vzniknuté vypaľovaním trávy. Do roku 2013 počet požiarov znázorňuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 28: Počet požiarov podľa lokalít v území Slovenského raja

Rok	Počet požiarov				
	2009	2010	2011	2012	2013
Betlanovce	0	1	0	1	0
Hrabušice	4	6	5	6	3
Letanovce	3	5	6	11	3
Smižany	19	17	22	35	14
Spišské Tomášovce	3	3	3	4	2
Stratená	0	0	0	0	0

Zdroj: OK HZZ – Spišská Nová Ves, Rožňava, Poprad, Stratégia Slovenský raj 2015-2020 (2025)

Mimoriadne udalosti rieši obec cez Okresný úrad, odbor krízového riadenia – cez zasadanie krízového štábu, podávanie hlásení hasičom a ďalším zložkám pre ochranu bezpečnosti. Obec pri riešení dopadov a dôsledkov vznikajúcich pri mimoriadnych udalostiach na majetku obce a obyvateľov úzko spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a obyvateľmi, ktorých okamžite informuje o vzniknutej situácii prostredníctvom obecného rozhlasu, a s ktorými rieši následné provizórne zabezpečenia.

Obec Betlanovce patrí do oblasti s **nízkym až stredným radónovým rizikom**.

Obec Betlanovce má v zmysle zákona o civilnej ochrane č.42/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky MVS SR č. 533/2006 Z. z. vypracovaný **Plán ochrany obyvateľov obce**, v ktorom je riešené monitorovanie územia, varovanie a vyznamenanie osôb, evakuácia a ukrytie osôb, regulácia pohybu osôb a dopravy, predlekárska pomoc a neodkladná starostlivosť, individuálna ochrana a hygienická očista osôb, dekontaminácia terénu, budov a materiálu, likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzovanie ich šírenia, regulácia spotreby potravín, veterinárne opatrenia a zabezpečenie záchranných prác.

Obec Betlanovce často postihujú povodne. Podľa monografie **Dejiny Betlanoviec, 2010**, rieka Hornád sa vylieva oddávna v 5 – 6 ročných intervaloch, no od roku 1990 aj častejšie (1994, 1996, 1999, 2000, 2002, 2004, 2005, 2006, 2010 a menšie povodne aj po roku 2010).

Rieka Hornád, ktorá obcou preteká nie je regulovaná a tečie v prirodzenom koryte. Do Hornádu sa vlievajú menšie toky, ktoré tečú v prirodzených meandrujúcich korytách. A keďže tvoria významné prirodzené biotopy a biokoridory, ich regulácia nie je z hľadiska ochrany prírody žiaduca. Rozsiahla úprava brehov Hornádu bola vykonaná po povodni v roku 2006 z finančných

prostriedkov obce vo výške cca 20tis. EUR, čo bolo veľkým finančným rizikom obce s ohrozením nútenej správy obce.

Po hydrologickej stránke tunajšie pomery nie sú priaznivé aj pre hromadenie zásob podzemných vôd z dôvodu geologického zloženia podložia (flyšový substrát), ktoré neumožňuje intenzívne vsakovanie prívodných zrážkových vôd a ich rýchlejší kolobeh.

Za obdobie máj – august 2010 boli v obvode Spišská Nová Ves postihnuté **povodňou** 4 mestá a 39 obcí, vrátane obce Betlanovce⁵. Škody v obci vplyvom povodní (2010) boli nasledovné:

- škody na hnuťnom majetku fyzických osôb – 40 000 EUR,
- škody na hnuťnom majetku a stavbách obcí – 39 800 EUR.

Jedným z navrhovaných riešení protipovodňovej ochrany je výstavba suchého poldra avšak v katastri obce Hranovnica. Avšak ani toto navrhované riešenie na území inej obce nerieši vysokú hladinu dna koryta Hornádu hladinu spodných vôd a zaplavovanie majetku obyvateľov obcí v čase intenzívnych zrážok.

Pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti (živej pohromy) typu povodeň má obce vypracovaný **Povodňový plán záchranných prác** v zmysle zákona č.7/2010 Z. z o ochrane pred povodňami a v súlade s Vyhláškou MŽP SR č.261/2010 Z. z. Na včasné podanie informácie o mimoriadnej udalosti využíva obec obecný rozhlas.

1.7.1 SWOT analýza – Bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vypracovaný Plán ochrany obyvateľov obce (civilná ochrana). - vypracovaný Povodňový plán - DHZ so skúsenosťami najmä pri riešení následkov povodní - nízka požiarovosť v obci 	<ul style="list-style-type: none"> - nefunkčná požiarňa zbrojnica - vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia, potreba rozšírenia VO - chýba kamerový systém v obci - chýbajú odvodňovacie rigoly pri nárazových zrážkach (stekanie zrážkovej vody z pasienkov)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - prevencia kriminality kamerovým systémom - systémy včasného varovania pri ohrození povodňami - riešenia protipovodňovej ochrany s využitím externých zdrojov - opatrenia pri rozvoji bývania na elimináciu radónového rizika 	<ul style="list-style-type: none"> - dopady zmeny klímy (časté povodne, opakujúce sa majetkové a finančné škody a poškodenie majetku i zdravia) - neregulovaný Hornád a jeho prítoky, ktoré sú však biokoridormi s požiadavkou bez regulácie - neriešená protipovodňová prevencia zo strany štátu a správcu toku rieky Hornád - zanášanie dna koryta rieky Hornád a

⁵ Zdroj: Obvodný úrad životného prostredia, Spišská Nová Ves, Súhrnná správa o priebehu povodní a ich následkoch, 31.08.2010

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce

	znečistenie koryta s následkom vylievania toku (povodne)
--	---

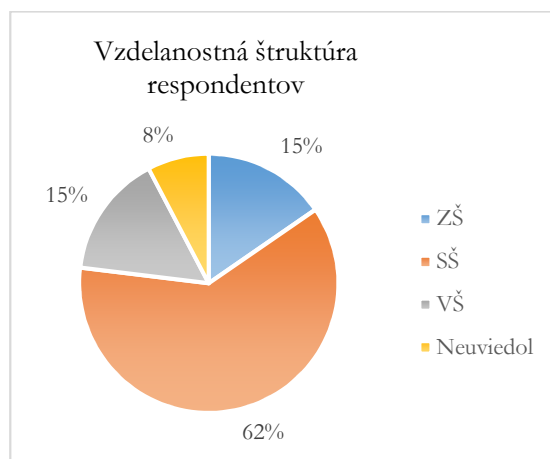
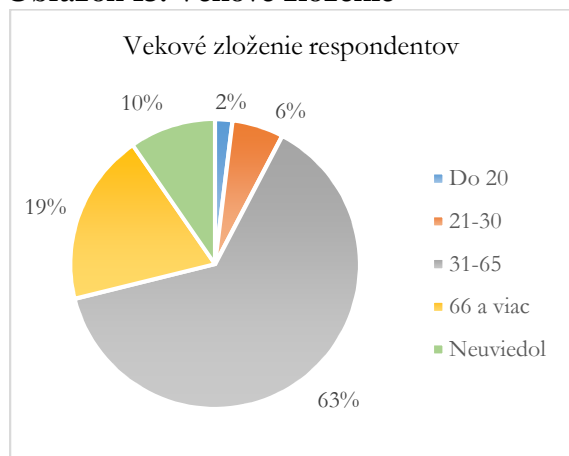
1.8 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu o rozvojových prioritách obce

Dôležitým vstupom pri tvorbe PRO na obdobie 2016-2022 boli aj podnety a spätná väzba z komunikácie s verejnosťou na základe spracovaného **Dotazníka – prieskum k spracovaniu Programu rozvoja obce Betlanovce**.

Obyvatelia si mohli vybrať maximálne 5 oblastí (z celkového počtu 30), ktoré sú podľa nich prioritou pre rozvoj obce v najbližších rokoch. Zároveň im bol vytvorený priestor, kde mohli uviesť vlastné oblasti, ktoré im v preddefinovaných možnostiach chýbali, resp. pridať komentár/názor k už existujúcim.

Dotazník vyplnilo **52** respondentov. Z hľadiska vekovej štruktúry prevládali ľudia z kategórie 31-65 rokov, v rámci vzdelanostnej štruktúry z respondentov, ktorí uviedli daný údaj, stredoškolsky vzdelaní ľudia.

Obrázok 13: Vekové zloženie

Obrázok 14: Vzdelanostná štruktúra

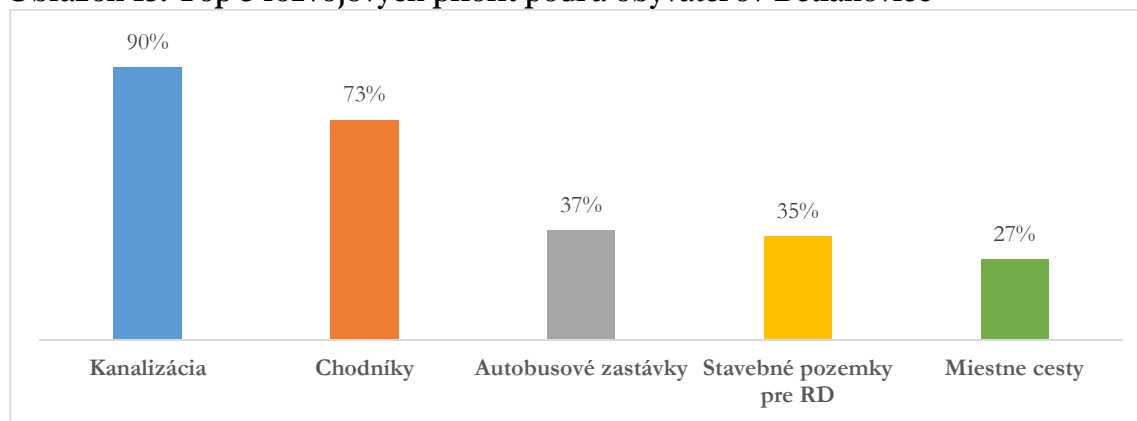
Zoznam oblastí, ku ktorým sa obyvatelia vyjadrovali:

- Príprava stavebných pozemkov pre rodinné domy
- Rekonštrukcia miestnych ciest
- Rekonštrukcia, resp. výstavba autobusových zastávok
- Rekonštrukcia, dobudovanie chodníkov
- Rekonštrukcia, dobudovanie vodovodu
- Rekonštrukcia, dobudovanie plynovodu
- Rekonštrukcia, dobudovanie kanalizácie
- Dostupnosť obce spojmi verejnej dopravy
- Rekonštrukcia prostredia cintorína, dobudovanie domu smútku, rozšírenie plochy pre hrobové miesta
- Komunitné činnosti – práca s marginalizovanými skupinami (najmä s Rómami)
- Ochrana pred povodňami
- Čistota vodných tokov
- Triedenie a využívanie odpadu
- Čistota obce a údržba verejných priestranstiev
- Dodržiavanie verejného poriadku (napr. inštalácia kamerového systému, zavedenie obecnej polície, občianske hliadky...)
- Rekonštrukcia resp. vybudovanie športovísk (napr. ihrisko, posilňovňa, zimný areál...)

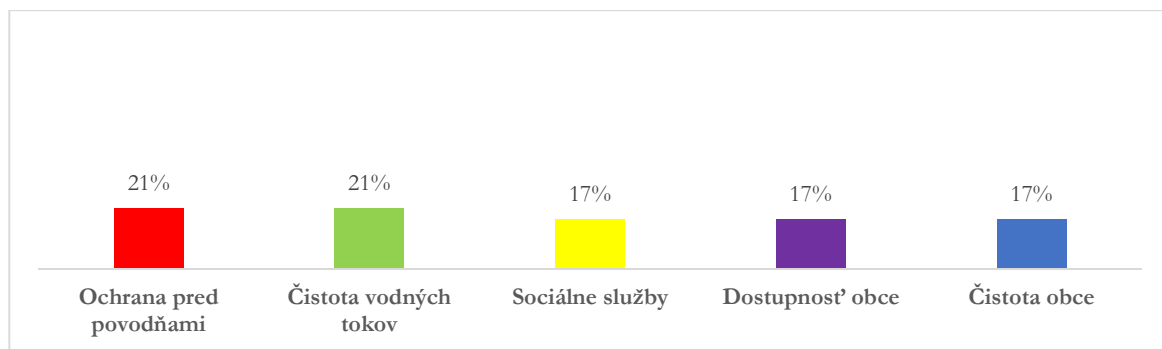
- Rekonštrukcia resp. vybudovanie kultúrnych zariadení (napr. dom kultúry, amfiteáter, kino...)
- Rekonštrukcia resp. vybudovanie relaxačných zón (napr. verejné priestranstvá, parky, prechádzkové a cyklotrasy, kúpalisko...)
- Vytvorenie priestoru pre aktívny oddych detí (napr. preliezky, detské ihriská, minihriska ...)
- Rekonštrukcia budov, resp. areálov materských a základných škôl a/alebo ich vybavenia
- Poskytovanie sociálnych služieb (napr. opatrovateľské služby, denný stacionár, rozvoz stravy...)
- Podpora činnosti miestnych spolkov (napr. klub dôchodcov, spolok rybárov/poľovníkov, folklórne súbory, ochotnícke divadlo...)
- Organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí
- Rekonštrukcia resp. doplnenie verejného osvetlenia
- Vytvorenie pracovných miest cez obecný podnik, malé obecné služby resp. aktivačné práce
- Vytváranie podmienok pre podnikateľov (napr. prenájom/predaj priestorov, pozemkov)
- Dostupnosť zdravotníckej starostlivosti
- Doplnenie poskytovaných služieb v obci (napr. potraviny, reštauračné služby, obchod s domácimi potrebami, drobné služby – kaderníctvo...)
- Skvalitnenie obecného rozhlasu
- Iné

Výsledky prieskumu sú premietnuté v nasledujúcich grafoch. Obrázok 15 znázorňuje oblasti, ktoré sa vďaka získaným hlasom umiestnili na 1. až 5. mieste. Jedná sa teda o priority, ktoré považujú obyvatelia Betlanoviec za najdôležitejšie. Z percentuálnych hodnôt je zrejmé, že výrazne najviac rezonujúcou oblasťou medzi respondentmi bola **rekonštrukcia, resp. dobudovanie kanalizácie** a preto jej bude potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Druhou najčastejšie sa opakujúcou odpoveďou bola **rekonštrukcia, resp. dobudovanie chodníkov**. Graf na obrázku 16 znázorňuje oblasti, ktoré sa umiestnili na 6. až 10. mieste.

Obrázok 15: Top 5 rozvojových priorít podľa obyvateľov Betlanoviec

Obrázok 16: „Druhý sled“ rozvojových priorít podľa obyvateľov obce Betlanovce

Ak respondenti zvolili odpoveď „Iné“, resp. uviedli všeobecný komentár, tak najčastejšie (5x) zdôrazňovali vybudovanie čističky odpadových vôd. Okrem toho navrhovali vybudovať chodník medzi Hrabušicami - Betlanovcami a Podleskom (3x), väčšiu podporu pre DZH (1x), zabezpečiť kontajner na bioodpad – konáre, tráva (1x), dôkladnejšiu kontrolu vykonávania VPP (1x), či zabezpečenie inžinierskych sietí pre konkrétne RD (1x).

Sumárne výsledky prieskumu pre všetky oblasti znázorňuje nasledujúci graf.

Obrázok 17: Súhrnné poradie priorít podľa obyvateľov Betlanoviec

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce

2 STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

2.1 Štruktúra stratégie a východiská

Všetky komponenty strategickej a programovej časti, t.j. vízia, ciele, opatrenia a aktivity, vychádzajú zo zistení v rámci analytickej časti a existujúcich strategických dokumentov:

- na regionálnej, resp. mikroregionálnej úrovni, t.j. PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2020,
- na úrovni obce Územný plán obce (2014),
- pôvodný PHSR obce Betlanovce (2004).

Stratégiu rozvoja obce Betlanovce na plánovacie obdobie 2016 – 2022 (2025) definuje:

1. **Vízia obce Betlanovce v roku 2025,**
2. **Smerovanie rozvoja obce prostredníctvom súboru 3 hlavných cieľov rozvoja obce do konca roku 2022** s ich plánovanými výsledkami a dopadmi do roku 2025 tak, aby naplnili víziu ako očakávaný stav – Betlanovce v roku 2025.

Základom pre Stratégiu „**Betlanovce 2025**“ je analytická časť dokumentu s dátami a informáciami najmä k 31.12.2015 pre každú rozvojovú oblasť, a to aj v trendoch za posledných 4 – 5 rokov vrátane **SWOT analýzy** v oblastiach:

1. **Ekonomický a hospodársky rozvoj**
2. **Cestovný ruch**
3. **Dopravná a technická obsluha**
4. **Bývanie, občianska vybavenosť a služby**
5. **Životné prostredie**

Cenným vstupom boli podnety a spätná väzba z komunikácie s verejnosťou na základe spracovaného a zverejneného dotazníka. Vyhodnotenie komunikácie s verejnosťou je spracované v kap. **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov..**

Programová časť dokumentu (3 programy rozvoja obce: 1. Lokálny ekonomický rozvoj a cestovný ruch, 2. Služby pre kvalitný život v obci, 3. Životné prostredie obce) vychádza z hlavných zistení a zhrnutí v jednotlivých rozvojových oblastiach obce, ako aj z Metodiky spracovania PHSR (MDVaRR SR).

Program je nástroj/štruktúra na realizáciu daného cieľa s obsahom navrhovaných opatrení. Ciele majú **definované indikátory** ich plnenia (indikátory výsledkov). Indikátormi výstupov sú samotné navrhované aktivity pri jednotlivých opatreniach (Výstup = zrealizovaná aktivita, alebo zrealizovaný súbor aktivít smerujúci k jednému výstupu).

Celá **štruktúra rozvojového dokumentu** je trojstupňová (vizia → ciele rozvoja obce a → opatrenia, ktoré sú zoskupené v programoch rozvoja obce) a logická, čitateľná s ľahkou a rýchlou orientáciou.

Štruktúra stratégie rozvoja obce je jednotná a obsahuje:

Cieľ		Jeden hlavný cieľ pre danú oblasť, ktorý definuje akú zmenu chceme splnením cieľa dosiahnuť.
Indikátory		Pre meranie splnenia cieľa.
Programy Rozvoja obce	Opatrenia	Súbor činností a aktivít, ktorých realizáciou budú vyriešené hlavné problémy a využité príležitosti – naplnené výzvy rozvoja obce.
	Aktivity	Navrhované aktivity alebo projekty pre splnenie opatrenia a v konečnom dôsledku pre splnenie cieľa, ktoré je potrebné vykonať.

2.2 Vizia a ciele rozvoja obce

Vizia obce „Betlanovce 2025“ je opisom očakávaného stavu v roku 2025 v oblastiach rozvoja obce. Jej obsah je zostavený na základe odborných poznatkov, názorov a skúseností zástupcov obce, inštitúcií, podnikateľov pôsobiacich v obci, vypovedaných a prezentovaných na organizovaných komunikačných aktivitách.

Vizia „Betlanovce 2025“ je hlavnou motiváciou rozvoja obce a je formulovaná tak, akoby sa plánovaný stav už naplnil.

Kritériami pre definovanie cieľov rozvoja obce boli:

- realistický výhľad na dosiahnutie pozitívnej zmeny v danej oblasti – vizie obce 2025,
- existujúci ľudský, inštitucionálny a prírodný potenciál v obci a jej okolí pre danú rozvojovú oblasť,
- vonkajšie ekonomické, sociálne a environmentálne trendy.

2.2.1 Vízia Betlanovce 2025

Betlanovce sú v roku 2025 obcou, ktorá:

- ❖ má zrealizované aktivity, ktoré sú základom a predpokladom pre rozvoj obce, najmä má vyriešené odvádzanie odpadových a dažďových vôd a protipovodňové opatrenia,
- ❖ má rekonštruovanú a dobudovanú sieť miestnych komunikácií a chodníkov aj v prepojení s blízkou obcou Hrabušice,
- ❖ ponúka možnosti pre výstavbu rodinných domov s pripravenými lokalitami,
- ❖ skvalitnením a vynovením občianskej vybavenosti a novými službami v oblasti školstva, kultúry a voľno časových aktivít, ako aj skvalitnením služieb samosprávy v obci v nových priestoroch obecného úradu, poskytuje svojim obyvateľom vyšší štandard a príjemnejšie bývanie a život v obci,
- ❖ má zelené centrum s obnoveným parkom, ktoré je miestom stretávania sa a aktívneho využívania voľného času všetkých obyvateľov obce i návštevníkov v kultúrnom dome, na ihriskách,
- ❖ má zrekonštruovaný a využívaný Stoličný dom ako nový produkt a ponuku cestovného ruchu. História Spišských kopijníkov spolu s dostupnými ďalšími kultúrnymi pamiatkami v obci ako dominantmi obce, promuje Betlanovce široko, ďaleko,
- ❖ rozvojom športu významne prispieva rozvoju športového a zážitkového turizmu s ponukou nových cykloturistických chodníkov, tratí bežeckého lyžovania i exteriérovej telocvične v centre obce.

2.2.2 Ciele rozvoja obce Betlanovce 2022 -2025

Obec Betlanovce definuje pre roky 2016 – 2022 (2025) spolu 3 hlavné rozvojové ciele:

1. Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja a turistickú návštevnosť obce

Indikátory výsledku:

- príjmy do obecného rozpočtu z podnikateľských aktivít obce
- % nezamestnanosti v obci
- počet návštevníkov obce (ubytovaní, organizované aktivity/ výlety, podujatia)
- výška dane z ubytovania
- výška príjmov obce z využívania nových produktov CR

2. Skvalitniť podmienky pre bývanie a život v obci a zvýšiť tak počet obyvateľov obce

Indikátory výsledku:

- počet obyvateľov obce
- počet prístavovaných obyvateľov
- spokojnosť obyvateľov obce meraná dotazníkovou formou

3. Skvalitniť životné prostredie obce a ochrana obyvateľov a ich majetku pred nepriaznivými dopadmi zmeny klímy

Indikátory výsledku:

- % obyvateľov napojených na funkčnú kanalizáciu a ČOV
- množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov
- % vyseparovaného komunálneho odpadu
- výška škôd spôsobená povodňami

2.3 Programy rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025)

Programy rozvoja obce sú nástrojom realizácie stratégie. Sú spracované ako súbor opatrení navrhovaných aktivít (spolu 9 opatrení) pre dosiahnutie cieľov rozvoja obce (3) na dané plánovacie obdobie.

Stratégia rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025) definuje **3 programy rozvoja obce:**

1. **Lokálny ekonomický rozvoj obce a cestovný ruch** (1 cieľ a 3 opatrenia),
2. **Služby pre kvalitný život v obci** (1 cieľ a 4 opatrenia),
3. **Životné prostredie obce** (1 cieľ a 2 opatrenia).

PROGRAM 1: LOKÁLNY EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE A CESTOVNÝ RUCH

Cieľ 1: Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja a turistickú návštevnosť obce

Opatrenie 1.1: Vytvorenie nových pracovných príležitostí najmä v činnostiach obce

Aktivity zamerané na:

- zvyšovanie obecných príjmov z podnikania obce, zväčšenie zariadenia sociálneho podniku,
- zriaďovanie, rozširovanie prevádzok v činnostiach obce, v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti obce - zriadenie novej MŠ, rozšírenie činností KD, nové služby a produkty CR, komunitné činnosti, terénna sociálna práca,
- podporu aktivít iných subjektov pôsobiacich na území obce smerujúcu/vedúcu k zvyšovaniu pracovných príležitostí (spoločné aktivity, spoločné projekty),
- zvýšenie účinnosti komunikácie s odbornou verejnosťou, s podnikateľským a neziskovým sektorom,
- zvýšenie kvality a účinnosti prípravy a realizácie projektov rozvoja obce,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet podnikateľských subjektov pôsobiacich na území obce.*
- *Vypracovaný podnikateľský plán pre založenie sociálneho podniku.*
- *Počet nových pracovných miest vytvorených obcou.*

Opatrenie 1.2: Zlepšenie dopravnej infraštruktúry v obci ako predpokladu rozvoja obce

Aktivity zamerané na:

- skvalitnenie stavebno-technického stavu cestných komunikácií a dobudovanie miestnych komunikácií na území obce,
- dobudovanie a rekonštrukciu dopravnej infraštruktúry a dopravného vybavenia v obci vrátane dobudovania peších a cyklistických chodníkov, prvkov zabezpečenia bezpečnej dopravy, osadenie dopravných spomaľovačov dopravy, dobudovanie prístreškov 2 autobusových zastávok,
- výstavba parkovacích miest,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet km zrekonštruovaných miestnych komunikácií.*
- *Počet km peších chodníkov v obci.*
- *Počet km cyklistických chodníkov spájajúcich obec so Slovenským rajom.*
- *Počet parkovacích miest.*

Opatrenie 1.3: Využitie a zhodnotenie prírodného a kultúrneho potenciálu obce pre vznik novej ponuky a produktov pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu

Aktivity zamerané na:

- tvorbu nových služieb, nových produktov/novej ponuky v CR (využitie prírodných daností pre rozvoj bežeckého lyžovania a cykloturistiky, náučných chodníkov,
- obnovu a využitie kultúrnych pamiatok v obci do portfólia produktovej ponuky CR (najmä dostavba, rekonštrukcia a využitie Stoličného domu),
- zriadenie exteriérovej telocvične ako nová ponuka pre návštevníka Slovenského raja a obce,
- spoluprácu s OOCR Slovenský raj & Spiš a zváženie vstupu/vstup do OOCR ako riadny člen,
- zvýšenie účinnosti marketingu a propagácie obce (spolupráca s OOCR Slovenský raj & Spiš),
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet nových produktov a služieb CR.*
- *Počet nových služieb v CR.*

PROGRAM 2: SLUŽBY PRE KVALITNÝ ŽIVOT V OBCI

Cieľ 2: Skvalitniť podmienky pre bývanie a život v obci a zvýšiť tak počet obyvateľov obce

Opatrenie 2.1: Príprava podmienok pre rozvoj bývania v obci v súlade s územným plánom

Aktivity zamerané na:

- prípravu lokalít/pozemkov pre IBV v súlade s ÚP,
- prípravu infraštruktúry pre IBV,
- posilnenie roly obce ako developera pri IBV,
- marketing obce ako dediny vhodnej na bývanie so zachovaním vidieckeho charakteru s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a bohatým kultúrnym a spoločenským životom,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet pripravených pozemkov pre výstavbu rodinných domov.*
- *Počet postavených rodinných domov/bytových jednotiek.*
- *Počet opustených/zanedbaných domov v obci.*

Opatrenie 2.2: Dobudovanie a rekonštrukcia technickej a školskej infraštruktúry

Aktivity zamerané na:

- vybudovanie dažďovej kanalizácie ako podmienky rekonštrukcie miestnych komunikácií a výstavby chodníkov,
- dobudovanie technickej infraštruktúry a inžinierskych sietí vo väzbe na rozvoj bývania,
- rekonštrukciu a rozšírenie verejného osvetlenia,
- vybudovanie kamerového systému,
- rozšírenie kapacity MŠ v závislosti na demografickom vývoji a na počte detí a výstavba MŠ v rómskej osade,
- ...

Indikátory výstupu:

- *% napojenosti domácností na funkčnú verejnú kanalizáciu a ČOV,*
- *Počet osadených a funkčných kamier v obci.*
- *% úspor energie na prevádzke verejného osvetlenia.*
- *Hrubá zručnosť detí MŠ na celkový počet detí v obci.*

Opatrenie 2.3: Zintenzívnenie verejného, kultúrneho a športového života pre obyvateľov i návštevníkov obce

Aktivity zamerané na:

- výstavbu nového centra obce (využitím objektov pamiatok obce), s multifunkčnou budovou nového obecného úradu a hasičskej zbrojnice,
- zriadenie priestorov pre voľnočasové aktivity v KD,
- podporu organizovaných činností detí a mládeže, mladých ľudí, dospelých, seniorov v obci,
- elektronizáciu a internetizáciu kultúrneho domu a obecnej knižnice,
- podporu kultúrnych telies v obci,
- výstavbu multifunkčného ihriska pre celoročné využitie (zimné klzisko),
- výstavbu exteriérovej telocvične (viď. tiež opatrenie 1.3),
- prehodnotenie potreby výstavby futbalového ihriska, ktoré navrhuje územný plán obce,
- organizovanie viac ako jednodňových udalostí, ktoré majú širší regionálny a tradičný charakter a sú „tahačmi“ návštevníkov/turistov,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet funkčných športových zariadení/areálov v obci.*
- *Počet aktívnych kultúrnych s športových organizácií v obci.*
- *Počet udalostí zvyšujúcich návštevnosť i prenocovania v obci.*

Opatrenie 2.4: Zlepšenie sociálnej situácie obyvateľov obce poskytovaním kvalitných terénnych sociálnych služieb a komunitných činností

Aktivity zamerané na:

- prípravu podmienok pre rozšírenie opatrovateľskej služby na úrovni obce,
- zavedenie terénnej sociálnej práce,
- zavedenie komunitných činností, spracovanie komunitného plánu a zriadenie komunitného centra (v novej budove obecného úradu),
- organizovanie činností seniorov/dôchodcov obci,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet zriadených nových sociálnych služieb.*
- *Počet zavedených komunitných činností.*
- *Počet klientov komunitného centra.*
- ...

PROGRAM 3: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE OBCE

Cieľ 3: Skvalitniť životné prostredie obce a ochrana obyvateľov a ich majetku pred nepriaznivými dopadmi zmeny klímy

Opatrenie 3.1: Obnova zelene a zvýšenie čistoty obce

Aktivity zamerané na:

- **vybudovanie ČOV**
- ochranu a tvorbu zelene v súlade s ÚP a úpravu zelených plôch v obci, kvetinových záhonov, vypracovanie plánu tvorby a ochrany zelene v obci,
- obnovu parkov v súlade s ÚP,
- rozšírenie separovania komunálnych odpadov,
- zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov (najmä v záhradách rodinných domov v spolupráci s občanmi, výstavba malého obecného kompostoviska),
- environmentálnu výchovu obyvateľov,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Plocha novej verejnej zelene.*
- *Počet vysadených stromov verejnej zelene v súlade s generelom a plánom tvorby zelene.*
- *Počet nových prvkov drobnej architektúry a kveteny najmä v centre obce.*
- *% vyseparovaného komunálneho odpadu.*
- *% zhodnoteného biologicky rozložiteľného odpadu.*
- *Počet projektov zameraných na environmentálnu výchovu.*
- *Počet obyvateľov zapojených do environmentálnej výchovy.*
- ...

Opatrenie 3.2: Protipovodňové opatrenia a zvýšenie ekologickej stability územia obce

Aktivity zamerané na:

- protipovodňové opatrenia, opatrenia na zmiernenie stále častejších povodní v spolupráci s okolitými obcami a správcom tokov (prívalové povrchové vody, opatrenia na zachytávanie dažďových vôd, budovanie zelenej a modrej infraštruktúry,
- vybudovať požiarnu zbrojnicu a vybaviť technikou Dobrovoľný hasičský zbor,
- zaviesť systém vyrozumienia obyvateľov o mimoriadnych udalostiach,
- krajinotvorbu podľa MÚSES a ÚP obce,
- podporu zmeny palivovej základne na báze OZE v nových objektoch v majetku obce, v rodinných domoch (fotovoltaika), využitie energie z bioodpadov z poľnohospodárskej výroby,

- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet domácností poškodených dopadmi zmeny klímy (povodne z prívalových dažďových vôd,)/výška škôd spôsobená dopadmi zmeny klímy.*
- *Postavená a vybavená požiarňá zbrojnica.*
- *Počet realizovaných adaptačných opatrení na dopady zmeny klímy.*
- *Počet realizovaných ekostabilizačných opatrení v súlade s MÚSES .*
- ...

2.4 Súlad stratégie rozvoja obce Betlanovce s PHSR KSK 2016 – 2022

Podľa Zákona o podpore regionálneho rozvoja 539/2008 Z.z. v znení Zák. č. 309/2014 Z.z. má byť PHSR na úrovni obce v súlade s **PHSR na úrovni príslušného kraja**.

Prehľad o súlade Programu rozvoja obce Betlanovce s PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022 znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 29: Prehľad stratégie rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025) v súlade s PHSR KSK 2016 – 2022

PHSR Betlanovce	PHSR KSK 2016-2022
Program1: Lokálny ekonomický rozvoj a cestovný ruch	Súlad so Strategickými cieľmi 1 – 3: <i>Posilnenie regionálnej identity:</i>
Cieľ 1: Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja a turistickú návštevnosť obce	1) zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce, so špecifickými cieľmi (ŠC) „Tvorba pracovných miest“ v rôznych odvetviach,
Opatrenie 1.1: Vytvorenie nových pracovných príležitostí najmä v činnostiach obce	2) cestou rozvoja vidieka so ŠC so zameraním na tvorbu pracovných miest cez rozvoj distribučných a spracovateľských sietí,
	3) hľadaním alternatív trhu práce so ŠC so zameraním na podporu rozvoja komunitného života.
Opatrenie 1.2: Zlepšenie dopravnej infraštruktúry ako predpokladu rozvoja obce	Súlad so Strategickým cieľom 8: Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov: - ŠC 8.1: <i>Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry.</i>
Opatrenie 1.3: Využitie a zhodnotenie prírodného a kultúrneho potenciálu obce pre vznik novej ponuky a produktov pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu (v prospech rozvoja služieb v CR a následne i zvýšenia zamestnanosti)	Súlad so Strategickým cieľom 8: Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov: - ŠC 8.5: <i>Uchovanie, ochrana a zveľaďovanie prírodného dedičstva.</i>
Program 2: služby pre kvalitný život v obci	Súlad so Strategickým cieľom 8:
Cieľ 2: Skvalitniť podmienky bývania a života	Posilňovanie regionálnej identity cestou

v obci a zvýšiť tak počet obyvateľov obce	ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov:
Opatrenie č.2.1:Príprava podmienok pre rozvoj bývania v obci v súlade s územným plánom	<ul style="list-style-type: none"> - ŠC 8.1: <i>Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry.</i>
Opatrenie č.2.2: Dobudovanie a rekonštrukcia technickej a školskej infraštruktúry	<p>Súlad so Strategickým cieľom 5: Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja sociálnych ľudských práv:</p> <p>ŠC 5.3: Skvalitnenie systému vzdelávania.</p>
Opatrenie č.2.3: Zintenzívnenie kultúrneho a športového života pre obyvateľov i návštevníkov obce	<p>Súlad so Strategickými cieľom 4 a 7: Posilňovanie regionálnej identity podporou rozvoja občianskej spoločnosti (4) a rozvojom kultúrneho dedičstva (7):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 4.2 <i>Podpora občianskej participácie.</i> - ŠC 7.1: <i>Zachovanie kultúrneho dedičstva.</i>
Opatrenie 2.4: Zlepšenie sociálnej situácie obyvateľov obce poskytovaním kvalitných terénnych sociálnych služieb a komunitných činností	<p>Súlad so Strategickým cieľom 5: Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja sociálnych ľudských práv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 5.1: <i>Skvalitnenie systému poskytovania sociálnych služieb.</i> - ŠC 5.2: <i>Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.</i>
Program 3: Životné prostredie obce	Súlad so Strategickým cieľom 8:
Cieľ 3: Skvalitniť životné prostredie obce a ochrana obyvateľov a ich majetku pred nepriaznivými dopadmi zmeny klímy	Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov:
Opatrenie 3.1: Obnova zelene a zvýšenie čistoty obce	<ul style="list-style-type: none"> - ŠC 8.2: <i>Zlepšenie kvality vôd.</i> - ŠC 8.3: <i>Zvýšenie kvality ovzdušia vrátane využívania OZE.</i> - ŠC 8.4: <i>Zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov.</i>
Opatrenie 3.2: Protipovodňové opatrenia a zvýšenie ekologickej stability územia obce	

PHSR obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025) sa tak stáva príspevkom rozvoja Košického kraja v súlade s PHSR KSK na roky 2016 – 2022, čo je plánovacie obdobie totožné s plánovaním

rozvoja obce Betlanovce. Avšak je potrebné uviesť, že PHSR KSK na roky 2016 – 2022 je výrazne zameraný na **Posilňovanie regionálnej identity**, čo je základ znenia 8-mych strategických cieľov rozvoja územia košického kraja v 3 základných oblastiach – ekonomickej, sociálnej a environmentálnej a nevytvára priestor pre riešenia viacerých špecifických problémov obce ako sú napr. podpora tvorby produktov CR, alebo tiež témy rozvoja bývania a ďalšie, ktoré sú obsahom PHSR obce.

3 REALIZAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ

3.1 Mechanizmus realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Mechanizmus realizácie PRO je nástrojom zvyšovania účinnosti spravovania rozvoja obce. Realizácia alebo mechanizmus implementácie a podmienky realizácie PRO obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025) sú predpokladom plnenia vytýčených cieľov rozvoja obce.

Hlavné zásady realizácie programu rozvoja obce (PRO):

1. **PRO je základným rozvojovým dokumentom obce, na ktorý sa musí prihliadať pri realizovaní všetkých rozvojových aktivít.**
2. **PRO je usmerňujúci dokument pre zámery a aktivity všetkých subjektov, ktoré pôsobia na území obce.**
3. **Za implementáciu PRO sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce.**

Pri realizácii cieľa a opatrení bude/môže samospráva obce Betlanovce vystupovať podľa povahy opatrení a zainteresovanosti na ich plnení v štyroch pozíciách/rolách, resp. v ich kombinácii, a to ako:

1.	Realizátor	R	Realizuje aktivity s priamou zodpovednosťou (priamou kompetenciou).
2.	Iniciátor	I	Realizuje aktivity, ktoré sú prínosom pre plnenie cieľov rozvoja obce a sú, alebo majú byť realizované inými subjektmi, resp. tieto subjekty majú efektívnejšie a účinnejšie nástroje na ich plnenie.
3.	Partner	P	Vystupuje ako partner pri realizácii aktivít/projektov zameraných na plnenie cieľov rozvoja obce inými subjektmi.
4.	Koordinátor	K	Koordinuje činnosti a aktivity viacerých subjektov smerujúcich k plneniu spoločných cieľov.

Mechanizmus realizácie obsahuje špecifické činnosti, ktorými sú:

- A) Zostavenie a realizácia akčného plánu (AP), viď. návrh kapitola 3.1
- B) Monitoring realizácie AP a vyhodnocovanie dosahovania cieľa/cieľov stratégie,
- C) Aktualizácia rozvojového dokumentu a jeho častí.

A) Zostavenie a realizácia Akčného plánu:

Akčný plán (AP) je a má byť flexibilná/najflexibilnejšia časť rozvojového dokumentu obce a spracováva ho obecný úrad a jeho príslušné organizačné zložky (podľa organizačnej štruktúry) ako východisko k tvorbe rozpočtu obce.

AP pre prvý rok realizácie (z 2 -3 plánovaných rokov) má obsahovať rozpracovanie aktivít až na konkrétne úlohy a jeho súčasťou môžu byť zadané projektové zámery, teda také aktivity, ktoré je možné realizovať prostredníctvom projektov aj s podporou externých finančných zdrojov.

Akčný plán sa schvaľuje na úrovni obecného zastupiteľstva ako súčasť rozpočtu obce na príslušné obdobie. Takto konkrétne spracovaný akčný plán až do úrovne úloh, umožňuje obci čo najpresnejšie plánovať svoje kapacity (personálne, finančné, časové), pričom 1. rok realizácie AP je rozpracovaný najdetailnejšie a druhý a tretí rok je indikatívny.

B) Monitoring a vyhodnotenie PRO:

Monitoring je priebežný proces, ktorý sleduje napĺňanie PRO cez plnenie akčného plánu (AP) a to na základe porovnania plánu a skutočností.

Monitoruje sa:

- **vecné plnenie** (očakávané výstupy aktivít, plnenie úloh ako aj neočakávané zmeny, ktoré majú vplyv na plnenie AP),
- **časové napĺňanie aktivít,**
- **finančné krytie.**

Odporúčame vykonávať monitoring na úrovni starostu/starostky obce – v rámci príslušných opatrení a akčného plánu a na úrovni obecného zastupiteľstva **1 x ročne** pred spracovaním návrhu na rozpočet na nasledujúce obdobie.

C) Vyhodnotenie je proces, ktorým sa bilancuje naplnenie stanovených cieľov rozvoja obce

najmä cez plnenie indikátorov výsledkov.

V princípe sa realizuje po uplynutí doby, na ktorú bol PRO určený. Odporúča sa však tento krok realizovať po dvoch rokoch, teda prvé vyhodnotenie v roku 2018, aby bolo možné identifikovať progres voči východiskovému stavu.

Záver z všetkých úrovní monitoringu a vyhodnotenia sú podkladom pre aktualizáciu rozvojového dokumentu obce - korekcie, doplnky a zmeny PRO.

D) Aktualizácia rozvojového dokumentu:

Je organickou súčasťou jeho implementácie a vytvára z neho moderný, otvorený a flexibilný dokument. Súčasťou procesu aktualizácie je systematický zber a vyhodnocovanie podnetov od subjektov pôsobiacich na území obce, občanov obce, sledovanie prichádzajúcich príležitostí i hrozieb pre obec, ako aj výskyt nových skutočností, ktoré neboli známe v čase tvorby a zostavenia dokumentu. Zodpovedným za tento proces je starosta/starostka obce. Periodicita zvažovania aktualizácie je minimálne raz za rok (súčasne s monitoringom) tiež po vyhodnocovaní procesu raz za dva roky, ako aj v prípade potreby (odborný, legislatívny, politický, strategický podnet) aj častejšie.

Aktualizácia a zmeny (doplnenia, vyňatia, zmeny obsahu stratégie a pod.) budú schvaľované na úrovni obecného zastupiteľstva.

3.2 Akčný plán rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2018

Aktivita (názov aktivity)	Číslo opatrenia	Partneri pre aktivitu	Obdobie a plánované financie				Predpokladaný zdroj financovania (vlastné, OP EÚ, štátne, PPP, iné)
			2016	2017	2018	Spolu EUR	
Partnerské aktivity v rámci MAS Miloj Spiš <i>Poznámka: Finančné zdroje budú plánované v prípade získania štatútu MAS</i>	1.1	MAS Miloj Spiš	-	-	-	-	PRV 2014 - 2020
Aktualizácia PRO v prípade získania štatútu MAS Miloj Spiš	1.1	MAS Miloj Spiš	-	-	800	800	Vlastné zdroje
Rekonštrukcia a oprava miestnych komunikácií (Príprava PD vo výške spolu 2500 EUR+ realizácia spolu vo výške 170 tis., z toho 10tis. vlastné zdroje)	1.2		1 000	1 500	170 000	172 500	Vlastné zdroje, IROP PRV 2014 – 2020 (v prípade MAS)
Zváženie vstupu obce do OOCR Slovenský raj & Spiš/vstup do OOCR	1.3	OOCR Slovenský raj & Spiš	200	-	-	200	Vlastné zdroje
Legalizácia ubytovania, úprava dane z ubytovania <i>Poznámka: Príjem do rozpočtu obce</i>	1.3	OOCR Slovenský raj & Spiš	-	-	-	-	Bez nároku na financovanie
Príprava malých projektov pre produkty CR (exteriérová telocvičňa, bežecké lyžovanie, cykloturistika)	1.3	OOCR Slovenský raj & Spiš	-	5 000	5 000	10 000	Externé zdroje, nadácie, granty, OOCR Slovenský raj & Spiš (v prípade vstupu obce do OOCR)
Propagácia produktov a služieb CR prostredníctvom web stránky (po jej rekonštrukcii a rozšírení obsahu)	1.3	OOCR Slovenský raj & Spiš	-	-	-	-	Bez nároku na financovanie
Modernizácia a rozšírenie obsahu web stránky obce (marketing)	1.3		600	200	200	1 000	Vlastné zdroje
Výstavba ČOV a kanalizácie – dokončenie kanalizácie	2.2, 3.1		178 000	-	-	178 000	Envirofond 150 tis. + vlastné zdroje 28tis. EUR
Výstavba ČOV - vrátane prístupovej komunikácie a spevnených plôch	2.2, 3.1		-	550 000		550 000	OP KŽP, z toho vlastné zdroje 5%
Výmena autobusových zastávok a odpadkových košov	1.2		4 500	-	-	4 500	Vlastné zdroje
Výstavba dažďovej kanalizácie (etapa prípravy PD)	2.2, 3.1		-	2 000	-	2 000	Vlastné zdroje
Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia (etapa prípravy PD)	2.2, 3.2		-	4 500	-	4500	Vlastné zdroje
Rozšírenie kapacity MŠ a výstavba MŠ v rómskej osade (etapa vypracovania PD)	2.2		-	-	3000	3 000	IROP/ PRV 204 – 2020/MŠSVaT SR Vlastné zdroje
Výstavba nového centra obce – výstavba obecného úradu, hasičskej zbrojnice	2.3, 3.1		-	4 000	-	4 000	Vlastné zdroje

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce

vrátane zelene (etapa prípravy PD)							
Oplotenie KD	2.3		3 000	-	-	3 000	Vlastné zdroje
Zriadenie Centra voľnočasových aktivít v kultúrnom dome (príprava projektovej dokumentácie a realizácia stavebných úprav)	2.3		3 000	120 000	-	123 000	Externé zdroje + 5% vlastné
Organizovanie kultúrnych a športových podujatí	2.3	Kultúrne a športové inštitúcie	1 500	2 000	2 000	5 500	Granty, nadácie, vlastné zdroje
Spracovanie komunitného plánu sociálnych služieb obce	2.4		-	-	1 000	1 000	Granty, vlastné zdroje
Revitalizácia centra obce (park, verejné priestranstvá)	3.1, 2.3		-	-	12 000	12 000	Externé zdroje 10tis. EUR+ vlastné zdroje 2tis. EUR
Aktualizácia/vypracovanie nového POH na obdobie 2016 – 2020	3.1		-	500		500	Vlastné zdroje
Analýza rizík ako dopadov zmeny klímy/stratégia adaptácie na dopady zmeny klímy	3.2	Odborné organizácie, Správcovia tokov	-	-	5 000	5 000	Relevantné grantové, nadačné zdroje
SPOLU			191 800	414 700	474 000	1 080 500	

3.3 Indikatívny finančný plán rozvoja obce 2016 – 2018

Indikatívny Finančný plán pre zabezpečenie realizácie PRO obce Betlanovce je navrhnutý na roky 2016 – 2018 a vychádza z:

- pripravenosti (miera/rozsah/konkretizácia riešení/příprava PD, príslušných povolení a pod.) navrhovaných aktivít v PHSR Betlanovce 2016 – 2020 (2025),
- z odhadu disponibilných vlastných zdrojov obce (VZ) a finančných možností obce,
- z príležitostí získania externých zdroj z EÚ fondov (EÚ) v rokoch 2014 – 2020 (2022), či iných externých finančných zdrojov.

Pri finančnej kalkulácii rokov 2016-2018 boli sumy navrhnuté obcou počítané na základe identifikovaných plánovaných aktivít Akčného plánu pre dané obdobie 2016 – 2018.

Tabuľka 30: Indikatívny finančný plán 2016-2018 v EUR

Opatrenia	2016	2017	2018
Opatrenie č. 1.1	0	0	800
Opatrenie č. 1.2	5 500	1 500	170 000
Opatrenie č. 1.3	800	5 200	5 200
Opatrenie č. 2.1	0	0	0
Opatrenie č. 2.2	178 000	281 500	278 000
Opatrenie č. 2.3	7 500	126 000	2 000
Opatrenie č. 2.4	0	0	1 000
Opatrenie č. 3.1	0	500	12 000
Opatrenie č. 3.2	0	0	5 000
Spolu	191 800	414 700	474 000

ZÁVER

Obec Betlanovce tvorbou PHSR 2016 – 2022 (2025) systematicky plánuje rozvoj svojej obce v súlade s programovým obdobím EÚ na roky 2014 – 2020. S cieľom lepšieho spravovania rozvoja obce bude plniť jeho ciele, opatrenia, aktivity v súlade s navrhnutým implementačným mechanizmom.

Obec Betlanovce aktívne vytvára možnosti pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu ako súčasť destinácie Slovenský raj.

PHSR obce **Betlanovce** 2016 – 2022 (2025) je spracovaný v súlade s PHSR KSK 2016 – 2020 a je tak na svojom území príspevkom rozvoja Košického samosprávneho kraja (KSK), ktorého je súčasťou.

Návrh na uznesenie obecného zastupiteľstva:

Obecné zastupiteľstvo v Betlanovciach:

1. **Schvaľuje** Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025) podľa predloženého návrhu.
2. **Ukladá**
 - a) predložiť PHSR obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025) na povinné posúdenie v súlade so Zák. č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.
 - b) Monitorovať, vyhodnocovať a aktualizovať PHSR Betlanovce 2016 – 2022 (2025) v súlade s mechanizmom implementácie spracovanom v rozvojovom dokumente.

V Betlanovciach, dňa 23.júla 2016

Beáta Kopčáková
Starostka obce Betlanovce

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Všeobecné informácie	8
Tabuľka 2: Počet a hustota obyvateľov obce (k 31.12.)	10
Tabuľka 3: Prírastok a úbytok obyvateľstva za posledných 5 rokov (v osobách)	11
Tabuľka 4: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva k 31.12.	11
Tabuľka 5: Vybrané ukazovatele veku k 31.12.2015	13
Tabuľka 6: Národnostné zloženie.....	14
Tabuľka 7: Materinský jazyk	14
Tabuľka 8: Náboženské vyznanie obyvateľov	14
Tabuľka 9: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie.....	15
Tabuľka 10: Obyvateľstvo ekonomicky aktívne.....	17
Tabuľka 11: Bývajúcce obyvateľstvo Odchádzajúce do zamestnania a škôl podľa pohlavia a podľa obce odchádzky a obce dochádzky.....	19
Tabuľka 12: Bývajúcce obyvateľstvo Dochádzajúce do zamestnania a škôl podľa pohlavia a podľa obce dochádzky a obce odchádzky.....	19
Tabuľka 13: Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity - časť 1	20
Tabuľka 14: Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity - časť 2.....	20
Tabuľka 15: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	21
Tabuľka 16: Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	21
Tabuľka 17: Dávky v hmotnej núdzi za obdobie rokov 2011 – 2015.....	21
Tabuľka 18: Dávky v hmotnej núdzi, december 2015 – porovnanie	22
Tabuľka 19: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa postavenia v zamestnaní	22
Tabuľka 20: Fyzické osoby – podnikatelia podľa právnych foriem, k 31.12.....	22
Tabuľka 21: Právnické osoby, k 31.12.	22
Tabuľka 22: Štruktúra pôdneho fondu (v m ² a %).	23
Tabuľka 23: Byty podľa obývanosti a typu.....	34
Tabuľka 24: Byty spolu podľa obdobia výstavby	34
Tabuľka 25: Občianska vybavenosť a služby v obci Betlanovce a v najbližších obciach	35
Tabuľka 26: Vývoj počtu žiakov MŠ.....	35
Tabuľka 27: Separácia odpadu v tonách	44
Tabuľka 28: Počet požiarov podľa lokalít v území Slovenského raja	48
Tabuľka 29: Prehľad stratégie rozvoja obce Betlanovce 2016 – 2022 (2025) v súlade s PHSR KSK 2016 – 2022	65
Tabuľka 30: Indikatívny finančný plán 2016-2018 v EUR	72

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: Poloha obce a kataster obce	7
Obrázok 2: Vývoj počtu obyvateľov obce	10
Obrázok 3: Vývoj vekového zloženia – porovnanie rokov 1996, 2006 a 2011-2015	12
Obrázok 4: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2015.....	12
Obrázok 5: Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva v obci, okrese, kraji a SR.....	12
Obrázok 6: Obyvateľstvo podľa národnosti.....	14
Obrázok 7: Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania.....	15
Obrázok 8: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	16
Obrázok 9: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy	23
Obrázok 10: Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy.....	23
Obrázok 11: Značka destinácie Slovenský raj.....	27
Obrázok 12: Celková ročná návštevnosť destinácie Slovenský raj.....	27
Obrázok 13: Vekové zloženie.....	51
Obrázok 14: Vzdelanostná štruktúra.....	51
Obrázok 15: Top 5 rozvojových priorít podľa obyvateľov Betlanoviec	52
Obrázok 16: „Druhý sled“ rozvojových priorít podľa obyvateľov obce Betlanovce	52
Obrázok 17: Súhrnné poradie priorít podľa obyvateľov Betlanoviec	53

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] Webstránka obce <http://www.betlanovce.sk/>
- [2] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, 2004
- [3] Územný plán obce Betlanovce, 2012
- [4] MÚSES, 2012
- [5] PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022
- [6] Štatistický úrad Slovenskej republiky
- [7] Výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov, 2011
- [8] Štatistiky Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
- [9] www.slovenskyraj.eu
- [10] www.slovenskyraj.sk
- [11] www.slovensky-raj.sk
- [12] Aktualizácia Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Košického kraja (Súhrn; k 31.12.2011)
- [13] Výročná správa o činnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi za rok 2014
- [14] <https://maps.google.com>
- [15] „Kláštorská – skala útočiska – Letanovce“; Vreckový sprievodca pamiatkami Spiša
- [16] Marketingová stratégia destinácie NP Slovenský raj, 2014
- [17] Stratégia rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu 2015 – 2020 výhľadovo 2025

[18] Obvodný úrad životného prostredia, Spišská Nová Ves, Súhrnná správa o priebehu povodní a ich následkoch, 31.08.2010

[19] <http://www.sezospis.sk/>

POUŽITÉ SKRATKY

ADOS – agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti

AP – akčný plán

BRO – biologicky rozložiteľný odpad

CR – cestovný ruch

ČOV – čistiareň odpadových vôd

DHN – dávky v hmotnej núdzi

DHZ – dobrovoľný hasičský zbor

EAO – ekonomicky aktívne obyvateľstvo

EUoZ – evidovaní uchádzači o zamestnanie

EÚ – Európska únia

HaZZ – hasičský a záchranný zbor

IBV – individuálna bytová výstavba

IROP – Integrovaný regionálny operačný program

KRI – Karpatský rozvojový inštitút, Košice

KSK – Košický samosprávny kraj

MDVaRR SR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

MŠ – materská škola

MV SR – Ministerstvo vnútra SR

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia SR

NFP – nenávratný finančný príspevok

NP – národný park

NPR – národná prírodná rezervácia

OOCR – oblasťná organizácia cestovného ruchu

OZ – obecné zastupiteľstvo

OZE – obnoviteľné zdroje energie

PD – projektová dokumentácia

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

PRO – Program rozvoja obce

PRV – Program rozvoja vidieka

PZ – policajný zbor

RD – rodinné domy

SODB 2011 – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov z roku 2011

SR – Slovenská republika

ŠFRB – štátny fond rozvoja bývania

ŠÚ SR – Štatistický úrad SR

ÚP – územný plán

VDS – Východoslovenská distribučná spoločnosť

VÚC – vyšší územný celok

VZ – vlastné zdroje

VZN – všeobecne záväzné nariadenie

ZŠ – základná škola

ŽP – životné prostredie